Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 18ης Δεκεμβρίου 2025*

«Αίτηση αναιρέσεως – Κοινή πολιτική στον τομέα του ασύλου και της μετανάστευσης – Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1896 – Ευρωπαϊκή ολοκληρωμένη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή – Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex) – Υποχρεώσεις τις οποίες υπέχει ο Frontex στον τομέα της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων – Πρακτικές συνοπτικής επαναπροωθήσεως (pushback) προς τρίτη χώρα στο Αιγαίο Πέλαγος – Εξωσυμβατική ευθύνη του Frontex – Πραγματική και βεβαία ζημία – Βάρος αποδείξεως – Αποτελεσματική δικαστική προστασία – Αρχή αποδείξεως – Υποχρέωση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης να διερευνήσει την υπόθεση»

Στην υπόθεση C-136/24 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 19 Φεβρουαρίου 2024,

Alaa Hamoudi, εκπροσωπούμενος, αρχικώς μεν, από τον F. Gatta, avvocato, εν συνεχεία δε, από τον F. Gatta, avvocato, και την A. Musco Eklund, καθηγήτρια, επικουρούμενους από την J. De Coninck, εμπειρογνώμονα,

αναιρεσείων,

όπου ο έτερος διάδικος είναι ο:

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex), εκπροσωπούμενος, αρχικώς μεν, από τους C. Carroll και R.-A. Popa, επικουρούμενους από τον B. Wägenbaur, avocat, εν συνεχεία δε, από τους H. Y. Caniard, C. Carroll και R.-A. Popa, επικουρούμενους από τον B. Wägenbaur, avocat,

εναγόμενος πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, T. von Danwitz, Αντιπρόεδρο, F. Biltgen, K. Jürimäe, L. Arastey Sahún, I. Ziemele, J. Passer, O. Spineanu-Matei, προέδρους τμήματος, S. Rodin, Δ. Γρατσία, M. Gavalec, Z. Csehi και B. Smulders (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: R. Norkus

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

γραμματέας: C. Strömholm, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 4ης Φεβρουαρίου 2025,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 10ης Απριλίου 2025,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την αίτηση αναιρέσεως, ο Alaa Hamoudi ζητεί την αναίρεση της διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 13ης Δεκεμβρίου 2023, Hamoudi κατά Frontex (T-136/22, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη, EU:T:2023:821), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την ασκηθείσα δυνάμει του άρθρου 268 ΣΛΕΕ αγωγή του νυν αναιρεσείοντος με αίτημα την αποκατάσταση της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη συνεπεία παραβιάσεων του δικαίου της Ένωσης στις οποίες υπέπεσε ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex) στο πλαίσιο μέτρων απελάσεως τα οποία είχαν λάβει οι ελληνικές αρχές έναντι του αναιρεσείοντος.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/1896

2 Οι αιτιολογικές σκέψεις 2, 3, 24, 81 και 103 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1896 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2019, για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1052/2013 και (ΕΕ) 2016/1624 (ΕΕ 2019, L 295, σ. 1), έχουν ως εξής:

«(2) Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης συστάθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου[, της 26ης Οκτωβρίου 2004, σχετικά με τη σύσταση ευρωπαϊκού οργανισμού για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2004, L 349, σ. 1)]. Από την έναρξη λειτουργίας του την 1η Μαΐου 2005, έχει βοηθήσει επιτυχώς τα κράτη μέλη κατά την υλοποίηση των επιχειρησιακών πτυχών της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων με κοινές επιχειρήσεις και ταχείες επεμβάσεις στα σύνορα, αναλύσεις κινδύνου, ανταλλαγή πληροφοριών, διασύνδεση με τρίτες χώρες και επιστροφές.

(3) Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης μετονομάστηκε σε Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής […], κοινώς Frontex, και τα καθήκοντά του διευρύνθηκαν με πλήρη συνέχεια δραστηριοτήτων και διαδικασιών. Οι βασικοί ρόλοι του [Frontex] θα πρέπει να είναι: η καθιέρωση μιας επιχειρησιακής και τεχνικής στρατηγικής στο πλαίσιο εφαρμογής του κύκλου πολυετούς στρατηγικής πολιτικής για την ευρωπαϊκή ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων, ο αποτελεσματικός έλεγχος στα εξωτερικά σύνορα, η διενέργεια αναλύσεων κινδύνου και αξιολογήσεων

τρωτότητας, η παροχή αυξημένης επιχειρησιακής και τεχνικής συνδρομής στα κράτη μέλη και τις τρίτες χώρες με κοινές επιχειρήσεις και ταχείες επεμβάσεις στα σύνορα, η αντιμετώπιση εκτάκτων καταστάσεων στα εξωτερικά σύνορα, η παροχή τεχνικής και επιχειρησιακής συνδρομής προς στήριξη των επιχειρήσεων έρευνας και αναζήτησης κατά θάλασσα, καθώς και η οργάνωση, ο συντονισμός και η διεξαγωγή επιχειρήσεων και επεμβάσεων επιστροφής.

[…]

(24) Τα διευρυμένα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες του Οργανισμού θα πρέπει να εξισορροπούνται από ενισχυμένες διασφαλίσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αυξημένη λογοδοσία και ευθύνη, ιδίως σε ό,τι αφορά την άσκηση των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων του μόνιμου και λοιπού προσωπικού.

[…]

(81) Ο [Frontex] θα πρέπει, με πλήρη σεβασμό για τα θεμελιώδη δικαιώματα και με την επιφύλαξη της ευθύνης των κρατών μελών για την έκδοση αποφάσεων επιστροφής, να παρέχει τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή στα κράτη μέλη για τη διαδικασία επιστροφής, συμπεριλαμβανομένης της ταυτοποίησης υπηκόων τρίτων χωρών και άλλων δραστηριοτήτων των κρατών μελών πριν από την επιστροφή ή σχετικών με την επιστροφή. Επιπλέον, ο [Frontex] θα πρέπει να συνδράμει τα κράτη μέλη στην απόκτηση ταξιδιωτικών εγγράφων για την επιστροφή, σε συνεργασία με τις αρχές των οικείων τρίτων χωρών.

[…]

(103) Ο παρών κανονισμός σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από τα άρθρα 2 και 6 ΣΕΕ και από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (“ο Χάρτης”), ιδίως τον σεβασμό για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το δικαίωμα στη ζωή, την απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης, την απαγόρευση της εμπορίας ανθρώπων, το δικαίωμα της ελευθερίας και της ασφάλειας, το δικαίωμα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το δικαίωμα της πρόσβασης σε έγγραφα, το δικαίωμα ασύλου και προστασίας σε περιπτώσεις απομάκρυνσης, απέλασης και έκδοσης, τη μη επαναπροώθηση, την απαγόρευση των διακρίσεων και τα δικαιώματα του παιδιού.»

3 Το άρθρο 1 του ως άνω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αντικείμενο», ορίζει τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός ιδρύει Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή για τη διασφάλιση της ευρωπαϊκής ολοκληρωμένης διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων με σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση αυτών, με πλήρη συμμόρφωση προς τα θεμελιώδη δικαιώματα, και τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της ενωσιακής πολιτικής σε θέματα επιστροφής.

Ο παρών κανονισμός αντιμετωπίζει τις μεταναστευτικές προκλήσεις και τις εν δυνάμει μελλοντικές προκλήσεις και απειλές στα εξωτερικά σύνορα. Διασφαλίζει την επίτευξη ενός υψηλού επιπέδου εσωτερικής ασφάλειας εντός της Ένωσης, με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και παράλληλη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων μέσα στην Ένωση. Συμβάλλει στον εντοπισμό, την πρόληψη και την καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος στα εξωτερικά σύνορα.»

4 Το άρθρο 4 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή», ορίζει τα ακόλουθα:

«Οι εθνικές αρχές των κρατών μελών που είναι αρμόδιες για τη διαχείριση των συνόρων, συμπεριλαμβανομένων των σωμάτων ακτοφυλακής στον βαθμό που εκτελούν καθήκοντα ελέγχου των συνόρων, καθώς και οι εθνικές αρχές που είναι υπεύθυνες για την επιστροφή και ο [Frontex] αποτελούν την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή.»

5 Το άρθρο 5 του ίδιου κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «[Frontex]», προβλέπει στις παραγράφους 3 και 4 τα εξής:

«3. Για τη διασφάλιση της συνεκτικής ευρωπαϊκής ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων, ο [Frontex] διευκολύνει και καθιστά αποτελεσματικότερη την εφαρμογή των ενωσιακών μέτρων που αφορούν τόσο τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων, και ειδικότερα του [κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν) (ΕΕ 2016, L 77, σ. 1),] όσο και των ενωσιακών μέτρων περί επιστροφής.

4. Ο [Frontex] συμβάλλει στη συνεχή και ομοιόμορφη εφαρμογή, στα εξωτερικά σύνορα, του δικαίου της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου του ενωσιακού κεκτημένου στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και ειδικότερα του [Χάρτη]. Η συμβολή του περιλαμβάνει την ανταλλαγή ορθών πρακτικών.»

6 Το άρθρο 7 του κανονισμού 2019/1896, το οποίο φέρει τον τίτλο «Συνευθύνη», έχει ως ακολούθως:

«1. Η ευρωπαϊκή ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων υλοποιείται από την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή στο πλαίσιο της συνευθύνης του [Frontex] και των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για τη διαχείριση των συνόρων, συμπεριλαμβανομένων των σωμάτων ακτοφυλακής στον βαθμό που εκτελούν επιχειρήσεις επιτήρησης των θαλάσσιων συνόρων και άλλα καθήκοντα ελέγχου των συνόρων. Τα κράτη μέλη διατηρούν την κύρια ευθύνη για τη διαχείριση των δικών τους τμημάτων των εξωτερικών συνόρων.

[…]

4. Ο [Frontex] υποστηρίζει την εφαρμογή των ενωσιακών μέτρων που αφορούν τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων και την εκτέλεση των αποφάσεων επιστροφής μέσω της ενίσχυσης, της αξιολόγησης και του συντονισμού των δράσεων των κρατών μελών και μέσω της παροχής τεχνικής και επιχειρησιακής συνδρομής, στην εφαρμογή των μέτρων αυτών και σε θέματα επιστροφής. Ο Οργανισμός δεν υποστηρίζει μέτρα και δεν συμμετέχει σε δραστηριότητες που άπτονται των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Ο Οργανισμός είναι πλήρως υπεύθυνος και υπόλογος για κάθε απόφαση που λαμβάνει και για κάθε δραστηριότητα για την οποία φέρει αποκλειστική ευθύνη δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

[…]»

7 Το άρθρο 10 του ως άνω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Καθήκοντα του [Frontex]», ορίζει τα εξής:

«1. Ο [Frontex] αναλαμβάνει την εκτέλεση των εξής καθηκόντων

α) παρακολούθηση των μεταναστευτικών ροών και διενέργεια αναλύσεων κινδύνων όσον αφορά όλες τις πτυχές που σχετίζονται με την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων·

β) παρακολούθηση των επιχειρησιακών αναγκών των κρατών μελών που συνδέονται με την εκτέλεση της επιστροφής, μεταξύ άλλων και μέσω της συλλογής επιχειρησιακών δεδομένων·

[…]

ε) παρακολούθηση συμμόρφωσης των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε όλες τις δραστηριότητές του στα εξωτερικά σύνορα και τις επιχειρήσεις επιστροφής·

[…]

ζ) παροχή βοήθειας προς τα κράτη μέλη σε περιπτώσεις που απαιτείται αυξημένη τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή στα εξωτερικά τους σύνορα μέσω συντονισμού και οργάνωσης κοινών επιχειρήσεων, λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένες καταστάσεις ενδέχεται να συνεπάγονται επείγουσες ανάγκες ανθρωπιστικής φύσης και επιχειρήσεις διάσωσης στη θάλασσα σύμφωνα με το ενωσιακό και το διεθνές δίκαιο·

[…]».

8 Το άρθρο 36 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δράσεις του [Frontex] στα εξωτερικά σύνορα», προβλέπει στην παράγραφο 2 τα ακόλουθα:

«Ο [Frontex] οργανώνει την κατάλληλη τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή προς το κράτος μέλος υποδοχής και, ενεργώντας σύμφωνα με το οικείο ενωσιακό και διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της μη επαναπροώθησης, δύναται να λαμβάνει ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα μέτρα:

α) να συντονίζει τις κοινές επιχειρήσεις για ένα ή περισσότερα κράτη μέλη και να αναπτύσσει το μόνιμο σώμα και τεχνικό εξοπλισμό·

β) να οργανώνει ταχείες επεμβάσεις στα σύνορα και να αναπτύσσει το μόνιμο σώμα και τεχνικό εξοπλισμό·

[…]

ε) στο πλαίσιο των επιχειρήσεων που αναφέρονται στα στοιχεία α), β) και γ) της παρούσας παραγράφου και σύμφωνα με τον [κανονισμό (ΕΕ) 656/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, περί κανόνων επιτηρήσεως των εξωτερικών θαλάσσιων συνόρων στο πλαίσιο της επιχειρησιακής συνεργασίας που συντονίζεται από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2014, L 198, σ. 93),] και το διεθνές δίκαιο, να παρέχει τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή σε κράτη μέλη και σε τρίτες χώρες, προς υποστήριξη των επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης ανθρώπων που κινδυνεύουν στη θάλασσα, οι οποίες ενδεχομένως προκύπτουν στη διάρκεια επιχειρήσεων επιτήρησης των συνόρων στη θάλασσα·

[…]».

9 Το άρθρο 37 του ίδιου κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Έναρξη κοινών επιχειρήσεων και ταχειών επεμβάσεων στα εξωτερικά σύνορα», ορίζει τα εξής:

«1. Ένα κράτος μέλος δύναται να ζητήσει από τον [Frontex] να διεξαγάγουν κοινές επιχειρήσεις για την αντιμετώπιση επερχόμενων προβλημάτων, συμπεριλαμβανομένης της παράνομης μετανάστευσης, υφιστάμενων ή μελλοντικών απειλών στα εξωτερικά του σύνορα ή του διασυνοριακού εγκλήματος, ή να του παράσχει αυξημένη τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή, κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του όσον αφορά τον έλεγχο των εξωτερικών συνόρων. Στο πλαίσιο της εν λόγω αίτησης, ένα κράτος μέλος μπορεί επίσης να αναφέρει τα προφίλ του επιχειρησιακού προσωπικού που απαιτείται για την εκάστοτε από κοινού εκμετάλλευση, συμπεριλαμβανομένων των υπαλλήλων που έχουν εκτελεστικές αρμοδιότητες, κατά περίπτωση.

2. Κατόπιν αιτήματος ενός κράτους μέλους που αντιμετωπίζει ειδικές και δυσανάλογες προκλήσεις, ιδίως στην περίπτωση αφίξεως σε ορισμένα σημεία των εξωτερικών συνόρων μεγάλου αριθμού υπηκόων τρίτων χωρών που επιχειρούν να εισέλθουν στο έδαφος του χωρίς άδεια, ο [Frontex] δύναται να προβεί σε ταχεία επέμβαση στα σύνορα για περιορισμένο χρονικό διάστημα στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους υποδοχής.

3. Ο εκτελεστικός διευθυντής αξιολογεί, εγκρίνει και συντονίζει προτάσεις των κρατών μελών για κοινές επιχειρήσεις ή ταχεία επέμβαση στα σύνορα. Οι κοινές επιχειρήσεις και οι ταχείες επεμβάσεις στα σύνορα διενεργούνται μετά από εμπεριστατωμένη, αξιόπιστη και επικαιροποιημένη ανάλυση κινδύνου, η οποία επιτρέπει στον [Frontex] να ορίσει μια σειρά προτεραιότητας για τις προτεινόμενες κοινές επιχειρήσεις και ταχείες επεμβάσεις στα σύνορα, λαμβάνοντας υπόψη τα επίπεδα επίπτωσης που αποδίδονται στα τμήματα των εξωτερικών συνόρων σύμφωνα με το άρθρο 34 και τη διαθεσιμότητα πόρων.

[…]»

10 Το άρθρο 38 του κανονισμού 2019/1896 φέρει τον τίτλο «Επιχειρησιακά σχέδια για τις κοινές επιχειρήσεις» και ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Στο πλαίσιο προετοιμασίας μιας κοινής επιχείρησης, ο εκτελεστικός διευθυντής, σε συνεργασία με το κράτος μέλος υποδοχής, καταρτίζει τον κατάλογο του τεχνικού εξοπλισμού, του προσωπικού και των προφίλ προσωπικού που απαιτούνται, συμπεριλαμβανομένων εκείνων των οποίων οι εκτελεστικές αρμοδιότητες, κατά περίπτωση, πρέπει να εγκριθούν βάσει του άρθρου 82 παράγραφος 2. […]

2. Ο εκτελεστικός διευθυντής καταρτίζει επιχειρησιακό σχέδιο για τις κοινές επιχειρήσεις στα εξωτερικά σύνορα. Ο εκτελεστικός διευθυντής και το κράτος μέλος υποδοχής, σε στενή και έγκαιρη διαβούλευση με τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, συμφωνούν το επιχειρησιακό σχέδιο, το οποίο περιγράφει λεπτομερώς τις οργανωτικές και διαδικαστικές πτυχές της κοινής επιχείρησης.

3. Το επιχειρησιακό σχέδιο είναι δεσμευτικό για τον [Frontex], το κράτος μέλος υποδοχής και τα συμμετέχοντα κράτη μέλη. Καλύπτει όλες τις πτυχές που κρίνονται αναγκαίες για τη διεξαγωγή της κοινής επιχείρησης και περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τα ακόλουθα στοιχεία:

[…]

δ) περιγραφή των καθηκόντων, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που απαιτούν εκτελεστικές αρμοδιότητες, των εξουσιών, των ευθυνών, μεταξύ άλλων και ως προς τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των απαιτήσεων προστασίας δεδομένων, και ειδικές οδηγίες για τις ομάδες, μεταξύ άλλων και σχετικά με τις βάσεις δεδομένων στις οποίες επιτρέπεται η πρόσβαση και τα επιτρεπόμενα υπηρεσιακά όπλα, πυρομαχικά και εξοπλισμό στο κράτος μέλος υποδοχής·

[…]

θ) σύστημα αναφοράς και αξιολόγησης με παραμέτρους επιδόσεων για τις εκθέσεις αξιολόγησης, μεταξύ άλλων και σε ό,τι αφορά τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της τελικής έκθεσης αξιολόγησης·

[…]

ιβ) γενικές οδηγίες σχετικά με τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά την επιχειρησιακή δραστηριότητα του [Frontex]·

[…]».

11 Το άρθρο 39 του ως άνω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Διαδικασία για τη δρομολόγηση ταχείας επέμβασης στα σύνορα», ορίζει τα εξής:

«1. Στο αίτημα κράτους μέλους για τη δρομολόγηση ταχείας επέμβασης στα σύνορα περιγράφεται η κατάσταση, οι επιδιωκόμενοι στόχοι και οι προβλεπόμενες ανάγκες, καθώς και τα αναγκαία προφίλ προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων όσων ενδεχομένως απαιτούν εκτελεστικές αρμοδιότητες. […]

[…]

5. Ο εκτελεστικός διευθυντής αποφασίζει σχετικά με το αίτημα για τη δρομολόγηση ταχείας επέμβασης στα σύνορα εντός δύο εργάσιμων ημερών από την παραλαβή του και κοινοποιεί την απόφασή του γραπτώς στο οικείο κράτος μέλος και συγχρόνως στο διοικητικό συμβούλιο. Στην απόφαση αναφέρονται οι βασικοί λόγοι στους οποίους στηρίχθηκε.

[…]

8. Ο εκτελεστικός διευθυντής καταρτίζει, μαζί με το κράτος μέλος υποδοχής, και συμφωνεί σε επιχειρησιακό σχέδιο, όπως αναφέρεται στο άρθρο 38 παράγραφος 2, αμέσως και, σε κάθε περίπτωση, το αργότερο εντός τριών εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία της απόφασης.

[…]»

12 Το άρθρο 44 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Συντονιστής», ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Ο [Frontex] μεριμνά για την επιχειρησιακή υλοποίηση όλων των οργανωτικών πτυχών των κοινών επιχειρήσεων, των πιλοτικών σχεδίων ή των ταχειών επεμβάσεων στα σύνορα, περιλαμβανομένης της παρουσίας μελών του μόνιμου και λοιπού προσωπικού.

[…]

3. Ο συντονιστής ενεργεί εξ ονόματος του [Frontex] σχετικά με όλα τα θέματα που αφορούν την αποστολή των ομάδων. Ο ρόλος του συντονιστή είναι να προάγει τη συνεργασία και τον συντονισμό ανάμεσα στα κράτη μέλη υποδοχής και τα συμμετέχοντα κράτη μέλη. Τουλάχιστον ένας παρατηρητής θεμελιωδών δικαιωμάτων επικουρεί και συμβουλεύει τον συντονιστή. Ειδικότερα, ο συντονιστής:

[…]

β) ελέγχει την ορθή εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδίου, συνεργαζόμενος και με τους παρατηρητές προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ενημερώνει σχετικά τον εκτελεστικό διευθυντή του·

[…]

δ) ενημερώνει τον εκτελεστικό διευθυντή αν οι εντολές οι οποίες έχουν εκδοθεί προς τις ομάδες του από τα κράτη μέλη υποδοχής δεν είναι σύμφωνες με το επιχειρησιακό σχέδιο, ιδίως όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα και, κατά περίπτωση, προτείνει ο εκτελεστικός διευθυντής να εξετάσει το ενδεχόμενο λήψης απόφασης σύμφωνα με το άρθρο 46.

[…]»

13 Το άρθρο 46 του ίδιου κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αποφάσεις για αναστολή ή τερματισμό ή μη δρομολόγηση δραστηριοτήτων», ορίζει στις παραγράφους 4 και 5 τα εξής:

«4. Ο εκτελεστικός διευθυντής, ύστερα από διαβούλευση με τον υπεύθυνο θεμελιωδών δικαιωμάτων και αφού ενημερώσει το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, αποσύρει τη χρηματοδότησή της για κάθε δραστηριότητα του [Frontex] ή αναστέλλει ή τερματίζει οποιαδήποτε δραστηριότητα του [Frontex], εν όλω ή εν μέρει, εάν θεωρεί ότι υφίστανται παραβιάσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων διεθνούς προστασίας που σχετίζονται με την εν λόγω δραστηριότητα που είναι σοβαρής φύσεως ή είναι πιθανό να συνεχιστούν.

5. Ο εκτελεστικός διευθυντής μετά από διαβούλευση με τον αξιωματικό θεμελιωδών δικαιωμάτων και την ενημέρωση του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, αποφασίζει να μη δρομολογήσει καμία δραστηριότητα από τον [Frontex] για την οποία θεωρεί πως θα υπάρχουν ήδη κατά την έναρξη της δραστηριότητας σοβαροί λόγοι για να αναστείλει ή να τερματίσει τη δραστηριότητα αυτή, καθώς μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρές παραβιάσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων διεθνούς προστασίας. Ο εκτελεστικός διευθυντής ενημερώνει το οικείο κράτος μέλος για την απόφαση αυτή.»

14 Το άρθρο 48 του κανονισμού 2019/1896, το οποίο επιγράφεται «Επιστροφή», ορίζει στην παράγραφο 1 τα ακόλουθα:

«Χωρίς να υπεισέρχεται στο σκεπτικό των αποφάσεων επιστροφής που εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών, ο [Frontex], σε ό,τι αφορά την επιστροφή, και σεβόμενος τα θεμελιώδη δικαιώματα, τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης και το διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένων της διεθνούς προστασίας, του σεβασμού της αρχής της μη επαναπροώθησης και των δικαιωμάτων των παιδιών, οφείλει ειδικότερα:

α) να παρέχει τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή σε κράτη μέλη κατά την επιστροφή, μεταξύ άλλων με
   i) τη συλλογή των απαραίτητων πληροφοριών για την έκδοση αποφάσεων επιστροφής, την ταυτοποίηση υπηκόων τρίτων χωρών για τους οποίους έχει εκδοθεί απόφαση επιστροφής και άλλες δραστηριότητες των κρατών μελών που προηγούνται ή σχετίζονται με την επιστροφή, ή έπονται της άφιξης και της επιστροφής, ώστε να δημιουργηθεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης της επιστροφής μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, με τη συμμετοχή των αρμόδιων αρχών των τρίτων χωρών και άλλων ενδιαφερόμενων φορέων·

[…]».

15 Το άρθρο 80 του ως άνω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και στρατηγική για τα θεμελιώδη δικαιώματα», ορίζει τα εξής:

«1. Η Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή εγγυάται την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της δυνάμει του παρόντος κανονισμού σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία της Ένωσης, ιδίως τον Χάρτη, τις σχετικές διατάξεις διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της σύμβασης [περί του καθεστώτος των προσφύγων, η οποία υπεγράφη στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951] [*Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 189, σ. 150, αριθ. 2545 (1954)], όπως τροποποιήθηκε με το [πρωτόκολλο περί του καθεστώτος των προσφύγων, το οποίο συνήφθη στη Νέα Υόρκη στις 31 Ιανουαρίου 1967], τη σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού [η οποία υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 20 Νοεμβρίου 1989] [*Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 1577, σ. 3, αριθ. 27531 (1990)] και τις υποχρεώσεις που σχετίζονται με την πρόσβαση στη διεθνή προστασία, ιδίως την αρχή της μη επαναπροώθησης.

Για τον σκοπό αυτό, ο [Frontex], με τη συμβολή και έγκριση του υπευθύνου θεμελιωδών δικαιωμάτων, καταρτίζει, εφαρμόζει, αναπτύσσει και υλοποιεί στρατηγική για τα θεμελιώδη δικαιώματα και σχέδιο δράσης, συμπεριλαμβανομένου αποτελεσματικού μηχανισμού για την παρακολούθηση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε όλες τις δραστηριότητες του [Frontex].

2. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της, η Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή διασφαλίζει ότι κανείς δεν αποβιβάζεται, κατά παράβαση της αρχής της μη επαναπροώθησης, υποχρεώνεται να εισέλθει, μεταφέρεται ή παραδίδεται με άλλο τρόπο ή επιστρέφεται στις αρχές μιας χώρας όπου, μεταξύ άλλων, διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί θανατική ποινή, να υποβληθεί σε βασανιστήρια, δίωξη ή άλλη απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση ή ποινή, ή όπου απειλείται η ζωή ή η ελευθερία του λόγω της φυλής, της θρησκείας, της εθνικότητας, του γενετήσιου προσανατολισμού, της συγκεκριμένης κοινωνικής ομάδας στην οποία ανήκει ή των πολιτικών του απόψεων ή στην οποία υπάρχει κίνδυνος να απελαθεί, να απομακρυνθεί, να

εκδοθεί ή να επαναπροωθηθεί προς άλλη χώρα κατά παράβαση της εν λόγω αρχής της μη επαναπροώθησης.

3. Η Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή, κατά την άσκηση των καθηκόντων της, λαμβάνει υπόψη, τις ιδιαίτερες ανάγκες των παιδιών, των ασυνόδευτων ανηλίκων, των ατόμων με αναπηρίες, των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, των ατόμων που χρήζουν ιατρικής βοήθειας, των ατόμων που χρήζουν διεθνούς προστασίας, των ατόμων που βρίσκονται σε κίνδυνο στη θάλασσα και άλλων ατόμων των οποίων η κατάσταση είναι ιδιαίτερα ευάλωτη και αντιμετωπίζει τις εν λόγω ανάγκες, στο πλαίσιο της εντολής της. Η Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή σε όλες της τις δραστηριότητες δίνει ιδιαίτερη προσοχή στα δικαιώματα των παιδιών και διασφαλίζει ότι το υπέρτατο συμφέρον του παιδιού γίνεται σεβαστό.

[…]»

16 Το άρθρο 97 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο επιγράφεται «Ευθύνη», ορίζει στην παράγραφο 4 τα ακόλουθα:

«Σε περίπτωση εξωσυμβατικής ευθύνης, ο [Frontex] υποχρεούται να αποκαθιστά, σύμφωνα με τις γενικές αρχές που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών, τις ζημίες που προξενούν οι υπηρεσίες ή το προσωπικό του Οργανισμού κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, συμπεριλαμβανομένων όσων συνδέονται με τη χρήση εκτελεστικών αρμοδιοτήτων.»

Ο Κανονισμός Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου

17 Το άρθρο 88 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου προβλέπει τα εξής:

«1. Μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας και μέτρα διεξαγωγής αποδείξεων μπορούν να διαταχθούν ή να τροποποιηθούν σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήσεως κύριου διαδίκου.

2. Η κατά την παράγραφο 1 αίτηση πρέπει να αναφέρει επακριβώς το αντικείμενο των ζητουμένων μέτρων και τους λόγους που τα δικαιολογούν. Αν η αίτηση αυτή υποβληθεί μετά την πρώτη ανταλλαγή υπομνημάτων, ο διάδικος που υποβάλλει την αίτηση οφείλει να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους δεν μπόρεσε να την υποβάλει νωρίτερα.

3. Σε περίπτωση αιτήσεως με την οποία ζητείται να διαταχθούν μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας ή μέτρα διεξαγωγής αποδείξεων, ο πρόεδρος παρέχει στους λοιπούς διαδίκους τη δυνατότητα να λάβουν θέση επ' αυτής.»

18 Το άρθρο 89 του ως άνω Κανονισμού αυτού ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Τα μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας αποβλέπουν στην υπό τους καλύτερους όρους προετοιμασία των υποθέσεων, διεξαγωγή των διαδικασιών και επίλυση των διαφορών.

2. Σκοπός των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας είναι ιδίως:

α) να εξασφαλίζουν την ομαλή διεξαγωγή της έγγραφης ή της προφορικής διαδικασίας και να διευκολύνουν τη διεξαγωγή των αποδείξεων·

β) να καθορίζουν τα ζητήματα επί των οποίων οι διάδικοι οφείλουν να συμπληρώσουν την επιχειρηματολογία τους ή τα οποία απαιτούν τη διεξαγωγή αποδείξεων·

γ) να καθιστούν σαφές το περιεχόμενο των αιτημάτων καθώς και των ισχυρισμών και επιχειρημάτων των διαδίκων και να διευκρινίζουν τα ζητήματα τα οποία αποτελούν το αντικείμενο της διαφοράς·

δ) να διευκολύνουν τον φιλικό διακανονισμό των διαφορών.

3. Στο πλαίσιο μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας το Γενικό Δικαστήριο μπορεί μεταξύ άλλων:

α) να θέσει ερωτήσεις στους διαδίκους·

β) να καλέσει τους διαδίκους να λάβουν γραπτώς ή προφορικώς θέση επί ορισμένων πτυχών της διαφοράς·

γ) να ζητήσει από τους διαδίκους ή τους κατά το άρθρο 24, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού τρίτους να παράσχουν πληροφορίες·

δ) να ζητήσει από τους διαδίκους να προσκομίσουν οποιοδήποτε στοιχείο σχετικό με την υπόθεση·

ε) να καλέσει τους διαδίκους σε σύσκεψη.

4. Σε περίπτωση διεξαγωγής επ' ακροατηρίου συζητήσεως, το Γενικό Δικαστήριο καλεί, κατά το μέτρο του δυνατού, τους διαδίκους να επικεντρώσουν τις αγορεύσεις τους σε ένα ή περισσότερα συγκεκριμένα ζητήματα.»

19 Το άρθρο 90, παράγραφος 1, του εν λόγω Κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Τα μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας αποφασίζονται από το Γενικό Δικαστήριο.»

20 Το άρθρο 91 του ίδιου κανονισμού ορίζει τα ακόλουθα:

«Υπό την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 24 και 25 του Οργανισμού του Δικαστηρίου [της Ευρωπαϊκής Ένωσης], στα αποδεικτικά μέσα περιλαμβάνονται:

α) η αυτοπρόσωπη εμφάνιση των διαδίκων·

β) η αίτηση προς διάδικο να παράσχει πληροφορίες ή να προσκομίσει οποιοδήποτε στοιχείο σχετικό με την υπόθεση·

γ) η αίτηση προσκομίσεως εγγράφων στα οποία ένα όργανο αρνήθηκε την πρόσβαση στο πλαίσιο προσφυγής αφορώσας τη νομιμότητα αυτής της αρνήσεως·

δ) η εξέταση μαρτύρων·

ε) η πραγματογνωμοσύνη·

στ) η αυτοψία.»

21 Σύμφωνα με το άρθρο 92, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, το Γενικό Δικαστήριο εκδίδει διάταξη με την οποία καθορίζονται τα αποδεικτικά μέσα και τα προς απόδειξη περιστατικά.

22 Το άρθρο 93 του ως άνω κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«1. Οι μάρτυρες των οποίων η εξέταση κρίνεται αναγκαία κλητεύονται με διάταξη κατά το άρθρο 92, παράγραφος 1, η οποία περιλαμβάνει:

α) το ονοματεπώνυμο, την ιδιότητα και την κατοικία των μαρτύρων·

β) την ημερομηνία και τον τόπο της εξετάσεως·

γ) μνεία των προς απόδειξη περιστατικών και προσδιορισμό των μαρτύρων που θα εξεταστούν σχετικά με κάθε ένα από τα περιστατικά αυτά.

2. Οι μάρτυρες κλητεύονται από το Γενικό Δικαστήριο, ενδεχομένως μετά την κατάθεση της προκαταβολής που προβλέπεται στο άρθρο 100, παράγραφος 1.»

23 Το άρθρο 94 του εν λόγω Κανονισμού έχει ως ακολούθως:

«1. Μετά την εξακρίβωση της ταυτότητας των μαρτύρων, ο πρόεδρος τους ανακοινώνει ότι θα πρέπει να βεβαιώσουν τις καταθέσεις τους με τον τρόπο που ορίζεται στην παράγραφο 5 και στο άρθρο 97.

2. Οι μάρτυρες εξετάζονται από το Γενικό Δικαστήριο, αφού κληθούν οι διάδικοι. Μετά την κατάθεση, ο πρόεδρος μπορεί, κατόπιν αιτήσεως διαδίκου ή αυτεπαγγέλτως, να θέσει ερωτήσεις στους μάρτυρες.

3. Την ίδια δυνατότητα έχει κάθε δικαστής και ο γενικός εισαγγελέας.

4. Ο πρόεδρος μπορεί να επιτρέψει στους εκπροσώπους των διαδίκων να θέσουν ερωτήσεις στους μάρτυρες.

5. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 97, ο μάρτυρας, μετά την κατάθεσή του, δίνει τον ακόλουθο όρκο: “Ορκίζομαι ότι είπα την αλήθεια, όλη την αλήθεια και μόνο την αλήθεια.”

6. Το Γενικό Δικαστήριο μπορεί, αφού ακούσει τους κύριους διαδίκους, να απαλλάξει τον μάρτυρα από την όρκιση.»

24 Το άρθρο 95 του ίδιου Κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«1. Οι μάρτυρες των οποίων η κλήτευση έγινε προσηκόντως οφείλουν, ανταποκρινόμενοι στην πρόσκληση, να εμφανιστούν στην εξέταση.

2. Αν ένας μάρτυρας του οποίου η κλήτευση έγινε προσηκόντως δεν εμφανιστεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου χωρίς εύλογη αιτία, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να του επιβάλει χρηματική κύρωση μέχρι 5 000 ευρώ και να διατάξει νέα κλήτευσή του με έξοδα του μάρτυρα.

3. Η ίδια κύρωση μπορεί να επιβληθεί σε μάρτυρα ο οποίος χωρίς εύλογη αιτία αρνείται να καταθέσει ή να ορκιστεί.»

25 Το άρθρο 106 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Η προφορική διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου περιλαμβάνει επ' ακροατηρίου συζήτηση που οργανώνεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήσεως κύριου διαδίκου.

2. Η αίτηση κύριου διαδίκου για τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως πρέπει να αναφέρει τους λόγους για τους οποίους ο διάδικος επιθυμεί να ακουστεί. Η αίτηση υποβάλλεται εντός τριών εβδομάδων από την επίδοση στους διαδίκους του εγγράφου με το οποίο γνωστοποιείται η περάτωση της έγγραφης διαδικασίας. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί από τον πρόεδρο.

3. Εν απουσία αιτήσεως κατά την παράγραφο 2, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί, αν φρονεί ότι έχει επαρκώς διαφωτιστεί από τα στοιχεία της δικογραφίας, να αποφασίσει να κρίνει επί της προσφυγής χωρίς να διεξαχθεί επ' ακροατηρίου συζήτηση. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί, ωστόσο, να αποφασίσει μεταγενέστερα τη διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας.»

26 Το άρθρο 126 του ως άνω κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«Όταν το Γενικό Δικαστήριο είναι προδήλως αναρμόδιο να επιληφθεί της προσφυγής ή η προσφυγή είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί οποτεδήποτε, κατόπιν προτάσεως του εισηγητή δικαστή, να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη, χωρίς να συνεχίσει τη διαδικασία.»

Ιστορικό της διαφοράς

27 Το ιστορικό της διαφοράς συνοψίζεται στις σκέψεις 2 έως 5 και 10 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως ως ακολούθως:

«2 Ο [νυν αναιρεσείων] είναι Σύρος υπήκοος. Υποστηρίζει ότι, στις 28 Απριλίου 2020, ενώ ταξίδευε με πλοίο από την Τουρκία, εισήλθε στην ελληνική επικράτεια, συγκεκριμένα δε στη νήσο Σάμο, μαζί με ομάδα άλλων ατόμων, προκειμένου να ζητήσει άσυλο. Ισχυρίζεται επίσης ότι, κατόπιν της αποβιβάσεώς του στην εν λόγω νήσο, η τοπική αστυνομία τον συνέλαβε μαζί με τα άλλα άτομα και ότι, την ίδια ημέρα, οι ελληνικές αρχές τον οδήγησαν εκ νέου στη θάλασσα, όπου, την επομένη, τον περισυνέλεξε σκάφος της τουρκικής ακτοφυλακής και τον μετέφερε σε τουρκικό έδαφος (στο εξής: προβαλλόμενο συμβάν της 28ης και 29ης Απριλίου 2020).

3 Επιπλέον, ο [αναιρεσείων] υποστηρίζει ότι την 29η Απριλίου 2020, ενώ βρισκόταν στη θάλασσα, ιδιωτικό αεροσκάφος επιτηρήσεως, εξοπλισμένο με κάμερα και ευρισκόμενο στην υπηρεσία του Frontex, πραγματοποίησε δύο πτήσεις πάνω από την περιοχή.

4 Ο [αναιρεσείων] ισχυρίζεται ότι, κατόπιν του προβαλλόμενου συμβάντος της 28ης και 29ης Απριλίου 2020, μεταφέρθηκε σε κέντρο κράτησης στην Τουρκία όπου παρέμεινε επί 10 ημέρες. Εν συνεχεία, έλαβε διαταγή απελάσεως, το δε συριακό διαβατήριό του κατασχέθηκε. Ως εκ τούτου, εγκλωβίσθηκε στην Τουρκία, χωρίς να έχει πρόσβαση στο σύστημα ασύλου, και έζησε ως παράνομος μετανάστης υπό την επικείμενη απειλή επαναπροωθήσεως στη Συρία.

5 Από τα δικόγραφα που κατέθεσε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προκύπτει ότι, εν τω μεταξύ, ο [αναιρεσείων] κατόρθωσε να εισέλθει στο έδαφος κρατών μελών της Ένωσης και να υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας στη Γερμανία.

[…]

10 Κατά τον χρόνο του προβαλλόμενου συμβάντος της 28ης και 29ης Απριλίου 2020, στη γεωγραφική ζώνη όπου συνέβη το εν λόγω συμβάν διεξάγονταν δύο επιχειρήσεις του Frontex, ήτοι η ταχεία επέμβαση στα σύνορα στην περιοχή του Αιγαίου Πελάγους και η κοινή επιχείρηση “Ποσειδών”».

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη

28 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 10 Μαρτίου 2022, ο αναιρεσείων άσκησε αγωγή δυνάμει των άρθρων 268 και 340 ΣΛΕΕ με αίτημα την αποκατάσταση της ζημίας και την ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που ισχυρίζεται ότι υπέστη λόγω παράνομης συμπεριφοράς του Frontex στο πλαίσιο των επιχειρήσεών του στο Αιγαίο Πέλαγος, ιδίως δε κατά το προβαλλόμενο συμβάν της 28ης και 29ης Απριλίου 2020. Ως εκ τούτου, ο αναιρεσείων ζήτησε να υποχρεωθεί ο Frontex να του καταβάλει ποσό 500 000 ευρώ ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη την οποία ισχυρίζεται ότι υπέστη λόγω παραβάσεως των άρθρων 38, 46 και 80 του κανονισμού 2019/1896, καθώς και του άρθρου 1 (ανθρώπινη αξιοπρέπεια), του άρθρου 2 (δικαίωμα στη ζωή), του άρθρου 3 (δικαίωμα στην ακεραιότητα του προσώπου), του άρθρου 4 (απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης), του άρθρου 6 (δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια), του άρθρου 18 (δικαίωμα ασύλου), του άρθρου 19 (προστασία σε περίπτωση απομάκρυνσης, απέλασης και έκδοσης) και του άρθρου 21 (απαγόρευση διακρίσεων) του Χάρτη.

29 Στις 10 Μαρτίου 2022 ο αναιρεσείων ζήτησε από το Γενικό Δικαστήριο, αφενός, να διατάξει μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας ή μέτρα διεξαγωγής αποδείξεων προκειμένου ο Frontex να προσκομίσει τα ευρισκόμενα στην κατοχή του έγγραφα και, αφετέρου, να οργανώσει τη διεξαγωγή επ’ ακροατηρίου συζητήσεως. Στις 29 Απριλίου και στις 18 Μαΐου 2022 ο αναιρεσείων ζήτησε από το Γενικό Δικαστήριο να διατάξει μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας προκειμένου ο Frontex να προσκομίσει άλλα έγγραφα.

30 Με την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την αγωγή του νυν αναιρεσείοντος. Έχοντας υπενθυμίσει, στις σκέψεις 19 έως 23 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, τις αρχές που διέπουν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες στοιχειοθετείται εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης και, στις σκέψεις 28 έως 34 της εν λόγω διατάξεως, ειδικώς τις σχετικές με το υποστατό της προβαλλόμενης ζημίας, το Γενικό Δικαστήριο εξέθεσε εν συνόψει, στη σκέψη 36 της διατάξεως, τα πραγματικά περιστατικά στα οποία οφειλόταν η προβαλλόμενη ζημία και τα οποία είχε προβάλει ο νυν αναιρεσείων με την πρωτοδίκως ασκηθείσα αγωγή, ως ακολούθως:

«Ο [νυν αναιρεσείων] ισχυρίζεται στο δικόγραφο της αγωγής ότι στις 28 Απριλίου 2020, περί τις 07:30, 22 άτομα, περιλαμβανομένου του ιδίου, έφθασαν στη Σάμο, στην Ελλάδα. Τα εν λόγω άτομα έφθασαν σε μια παραλία κοντά σε βουνά, όπου άφησαν το σκάφος και άρχισαν να αναρριχώνται στα βουνά. Κατά τον [αναιρεσείοντα], όταν έφθασαν στην κορυφή του βουνού, εκείνος έβγαλε φωτογραφίες και βίντεο που απέστειλε σε γνωστό του πρόσωπο στην Αυστρία. Επί μερικές ώρες, η ομάδα ζητούσε από τους κατοίκους να καλέσουν την αστυνομία. Μόλις

έφθασαν, οι αστυνομικοί κατάσχεσαν τα τηλέφωνα των ατόμων της ομάδας και οδήγησαν τα άτομα αυτά με ένα μικρό φορτηγό στην παραλία, όπου βρισκόταν ένα μικρό πλοίο και ένα μικρό σκάφος. Εν συνεχεία, όλα τα μέλη της ομάδας υποχρεώθηκαν να επιβιβασθούν σε ένα μικρό σκάφος πορτοκαλί χρώματος το οποίο, κατά τον [αναιρεσείοντα], ήταν σωσίβια σχεδία χωρίς κανένα μέσο πρόωσης. Στη θάλασσα, η ομάδα αναγκάσθηκε να αλλάξει σκάφος ακόμη δύο φορές. Κατά τον [αναιρεσείοντα], η κατάσταση αυτή συνεχίσθηκε καθ' όλη τη διάρκεια της νύχτας, έως το απόγευμα της 29ης Απριλίου 2020, όταν τελικά τους περισυνέλεξε η τουρκική ακτοφυλακή.»

31 Στη σκέψη 37 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι, «[π]ροκειμένου να αποδείξει τους ως άνω ισχυρισμούς όσον αφορά την παρουσία του και τη συμμετοχή του στο προβαλλόμενο συμβάν της 28ης και 29ης Απριλίου 2020, ο [αναιρεσείων] στηρίζεται στα ακόλουθα αποδεικτικά στοιχεία:

– κατά πρώτον, στη δική του μαρτυρία, η οποία επισυνάπτεται στο δικόγραφο της αγωγής ως παράρτημα Α.1·

– κατά δεύτερον, σε άρθρο του ιστοτόπου *Bellingcat*, το οποίο δημοσιεύθηκε στις 20 Μαΐου 2020 στο διαδίκτυο (στο εξής: άρθρο του *Bellingcat*), και, ειδικότερα, σε δύο βίντεο του ιστοτόπου *YouTube* τα οποία περιλαμβάνονταν στο εν λόγω άρθρο. Στο δικόγραφο της αγωγής μνημονεύεται διαδικτυακός σύνδεσμος προς τον ιστότοπο που περιλαμβάνει το άρθρο, τόσο στο σώμα του δικογράφου όσο και στο παράρτημά του Α.2·

– και, κατά τρίτον, σε τέσσερις φωτογραφίες, οι οποίες επισυνάπτονται στο δικόγραφο της αγωγής ως παράρτημα Α.2. Οι συγκεκριμένες φωτογραφίες είναι έγχρωμα στιγμιότυπα οθόνης προερχόμενα από τα βίντεο που περιλαμβάνονται στο [άρθρο του *Bellingcat*]».

32 Στη σκέψη 39 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι τα ως άνω αποδεικτικά στοιχεία ήταν προδήλως ανεπαρκή για να αποδείξουν, με πειστικό τρόπο, την παρουσία και τη συμμετοχή του αναιρεσείοντος στο προβαλλόμενο συμβάν της 28ης και 29ης Απριλίου 2020. Για τους λόγους που παρατέθηκαν στις σκέψεις 40 έως 60 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε, στη σκέψη 61 της διατάξεως, ότι ο αναιρεσείων δεν είχε αποδείξει το υποστατό της προβαλλόμενης ζημίας, οπότε προδήλως δεν πληρούνταν η προϋπόθεση περί υποστατού της ζημίας.

33 Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 62 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, απέρριψε την αγωγή ως προδήλως αβάσιμη, χωρίς να απαιτείται, κατ' αυτό, η εξέταση του ζητήματος αν πληρούνταν οι λοιπές προϋποθέσεις για τη θεμελίωση της εξωσυμβατικής ευθύνης του Frontex.

Τα αιτήματα των διαδίκων στην αναιρετική διαδικασία

34 Ο αναιρεσείων ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη·

– να εκδικάσει την υπόθεση επί της ουσίας εάν κρίνει ότι έχει στη διάθεσή του επαρκή στοιχεία βάσει της δικογραφίας· επικουρικώς, να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προκειμένου αυτό να προβεί σε πλήρη εξέταση των πραγματικών περιστατικών, και

– να καταδικάσει τον Frontex στα δικαστικά έξοδα αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας.

35 Ο Frontex ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως, και

– να καταδικάσει τον αναιρεσείοντα στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων εκείνων στα οποία υποβλήθηκε ο Frontex.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

36 Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως ο αναιρεσείων προβάλλει έναν μόνο λόγο, με τον οποίο υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε τις αρχές που διέπουν το βάρος αποδείξεως, μη λαμβάνοντας υπόψη τα δικαιώματα τα οποία κατοχυρώνονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), και των οποίων ο σεβασμός επιβάλλεται βάσει του άρθρου 52, παράγραφος 3, του Χάρτη ως ελάχιστο όριο προστασίας. Ο ως άνω μόνος λόγος αναιρέσεως αποτελείται από δύο σκέλη, τα οποία πρέπει να εξετασθούν από κοινού.

Επιχειρήματα των διαδίκων

37 Με το πρώτο σκέλος του μόνου λόγου αναιρέσεως ο αναιρεσείων υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε τις αρχές που διέπουν το βάρος αποδείξεως κρίνοντας, στις σκέψεις 35, 39, 61 και 62 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, ότι ο αναιρεσείων δεν είχε αποδείξει επαρκώς ότι πληρούνταν η σχετική με το υποστατό της ζημίας προϋπόθεση προκειμένου να στοιχειοθετείται εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης.

38 Ο αναιρεσείων υποστηρίζει ότι, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: ΕΔΔΑ) επί υποθέσεων σχετικών με την απέλαση αιτούντων άσυλο, δεδομένης της ευάλωτης θέσεως στην οποία βρίσκονται οι αιτούντες, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι δυσχέρειες, ενδεχομένως δε και η αδυναμία, των εν λόγω προσώπων να συλλέξουν αποδεικτικά στοιχεία. Ειδικότερα, κατά τον αναιρεσείοντα, το ΕΔΔΑ εκτιμά ότι, σε τέτοιες περιπτώσεις, η έλλειψη άμεσων αποδεικτικών στοιχείων δεν αποτελεί παράγοντα καθοριστικής σημασίας, ότι είναι συχνά αναγκαίο να αναγνωρίζεται στα ως άνω πρόσωπα το ευεργέτημα της αμφιβολίας κατά την εξέταση της αξιοπιστίας των δηλώσεών τους και των εγγράφων που προσκομίζουν προς στήριξη των δηλώσεων αυτών και ότι σε περίπτωση κατά την οποία τα συγκεκριμένα πρόσωπα προσκομίζουν αρχή αποδείξεως προς στήριξη των σχετικών με τα πραγματικά περιστατικά ισχυρισμών τους το βάρος αποδείξεως πρέπει να μετακυλίεται στον αντίδικο (πρβλ. αποφάσεις του ΕΔΔΑ της 23ης Αυγούστου 2016, J.K. κ.λπ. κατά Σουηδίας, CE:ECHR:2016:0622JUD003249296, § 92 έως 97, της 13ης Φεβρουαρίου 2020, N.D. και N.T. κατά Ισπανίας, CE:ECHR:2017:1003JUD000867515, § 85, και της 18ης Νοεμβρίου 2021, M.H κ.λπ. κατά Κροατίας, CE:ECHR:2021:1118JUD001567018, § 268).

39 Επιβάλλοντας απαιτήσεις ως προς την απόδειξη οι οποίες είναι δυσχερές, ενδεχομένως δε και αδύνατο να ικανοποιηθούν στο πλαίσιο επιχειρήσεων επαναπροωθήσεως, το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε τα θεμελιώδη δικαιώματα που εγγυάται ο Χάρτης, μεταξύ των οποίων καταλέγεται το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής, ενεργώντας κατά τρόπο αντίθετο προς το πλήρες σύστημα μέσων ένδικης προστασίας που καθιερώνεται με τη Συνθήκη ΛΕΕ. Όπως υποστηρίζει ο αναιρεσείων, οι εν λόγω απαιτήσεις έχουν ως αποτέλεσμα να απαλλάσσεται ο Frontex από κάθε

νομική υποχρέωση βάσει της οποίας του επιβάλλεται η προσκόμιση κρίσιμων στοιχείων στα οποία είναι ο μόνος που έχει πρόσβαση και από κάθε συνέπεια της μη προσκομίσεως των στοιχείων αυτών.

40 Επιπλέον, η επιβολή των εν λόγω απαιτήσεων είχε ως αποτέλεσμα να υποπέσει το Γενικό Δικαστήριο σε σφάλματα ως προς τον νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών, καθώς και σε παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων.

41 Ως εκ τούτου, κατά τον αναιρεσείοντα, πρώτον, οι εκτιμήσεις του Γενικού Δικαστηρίου, οι οποίες παρατίθενται στις σκέψεις 37, 42, 46, 47, 53 και 55 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως και κατά τις οποίες οι φωτογραφίες και τα βίντεο που προέρχονται από το άρθρο του *Bellingcat* δεν καθιστούν δυνατή την ταυτοποίηση του αναιρεσείοντος και δεν καθιστούν δυνατό τον προσδιορισμό του τόπου ή της ημερομηνίας λήψεώς τους, συνιστούν παραμόρφωση των συγκεκριμένων φωτογραφιών και βίντεο.

42 Δεύτερον, ο αναιρεσείων ισχυρίζεται ότι, στις ως άνω σκέψεις, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε σφάλματα ως προς τον νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών και παραβίασε την αρχή της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, κρίνοντας ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε ο αναιρεσείων ήταν υπέρμετρα ασαφή για να θεωρηθούν λυσιτελή και πειστικά. Συναφώς, οι φωτογραφίες και τα βίντεο που προσκομίσθηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου καθιστούν δυνατή την ταυτοποίηση του ενάγοντος και την επιβεβαίωση της παρουσίας του κατά το προβαλλόμενο συμβάν της 28ης και 29ης Απριλίου 2020. Κατά τον αναιρεσείοντα, τα εν λόγω περιστατικά επιρρωννύονται από την έκθεση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) η οποία καταρτίσθηκε κατόπιν της έρευνας OC/2020/0866/A1, σχετικά με σοβαρές παρατυπίες στις οποίες υπέπεσε ο Frontex και οι οποίες συνίστανται ιδίως στην αποσιώπηση ή την εμπλοκή του σε συνοπτικές επαναπροωθήσεις μεταναστών (στο εξής: έκθεση της OLAF), έκθεση στην οποία απέκτησε πρόσβαση ο αναιρεσείων κατόπιν διαρροών στον Τύπο. Ο αναιρεσείων ισχυρίζεται ότι ζήτησε από το Γενικό Δικαστήριο να διατάξει μέτρο οργανώσεως της διαδικασίας προκειμένου να προσκομισθεί η συγκεκριμένη έκθεση. Εντούτοις, η αίτησή του δεν εξετάσθηκε, ενώ ούτε καν μνημονεύεται στην αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη.

43 Κατά τον αναιρεσείοντα, τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 40 και 41 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, υπέπεσε σε σφάλμα ως προς τον νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών και παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία, καθόσον έκρινε ότι η μαρτυρία του αναιρεσείοντος, η οποία επισυνάπτεται ως παράρτημα στο δικόγραφο της πρωτοδίκως ασκηθείσας αγωγής, έχει μόνο μικρή αποδεικτική αξία, ότι δεν είναι αρκούντως σαφής και ότι δεν καθιστά δυνατή την ταυτοποίηση των λοιπών ατόμων που ήταν παρόντα στο συμβάν της 28ης και της 29ης Απριλίου 2020. Στο συγκεκριμένο πλαίσιο, ο αναιρεσείων επικαλείται την έκθεση της OLAF η οποία, κατ' αυτόν, καταδεικνύει ότι μέσα συγχρηματοδοτούμενα από τον Frontex μετείχαν σε επιχείρηση συλλογικών απελάσεων, αντιθέτως προς όσα είχε ισχυρισθεί ο Frontex κατά τη διάρκεια της έρευνας. Εν συνεχεία, η συγκεκριμένη έκθεση καταδεικνύει, κατά τον αναιρεσείοντα, ότι ο Frontex είχε αποφασίσει να μεταφέρει τα εναέρια μέσα του προκειμένου να μην καταστεί μάρτυρας συμβάντων στο Αιγαίο Πέλαγος, καθώς και ότι το προσωπικό του, φοβούμενο αντίποινα εκ μέρους του κράτους μέλους υποδοχής, δεν επισήμανε συμβάντα, καταρτίζοντας και υποβάλλοντας σχετικώς έκθεση. Τα στοιχεία αυτά επιρρωννύουν το επιχείρημα του αναιρεσείοντος ότι το προβαλλόμενο συμβάν της 28ης και 29ης Απριλίου 2020 αποτελεί μάλλον περίπτωση μη επισημάνσεως συμβάντος, καθόσον δεν καταρτίσθηκε και δεν υποβλήθηκε έκθεση για το συμβάν, και όχι περίπτωση μη ανιχνεύσεώς του. Τέλος, κατά τον αναιρεσείοντα, η εν λόγω έκθεση επιβεβαιώνει την αξιοπιστία του άρθρου του *Bellingcat* σχετικά με το προβαλλόμενο συμβάν της 28ης και 29ης Απριλίου 2020. Ο

αναιρεσείων ισχυρίζεται ότι, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων αυτών, τα οποία προσκομίσθηκαν στο Γενικό Δικαστήριο, το εν λόγω δικαιοδοτικό όργανο έπρεπε να αναγνωρίσει στον αναιρεσείοντα το ευεργέτημα της αμφιβολίας όσον αφορά την απόδειξη του υποστατού των επίμαχων περιστατικών.

44 Με το δεύτερο σκέλος του μόνου λόγου αναιρέσεως, ο αναιρεσείων ισχυρίζεται ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλείονες περιπτώσεις σε πλάνη περί το δίκαιο και σε σφάλματα ως προς τον νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών, κρίνοντας, στις σκέψεις 14 και 62 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, ότι δεν είχε διαφωτισθεί επαρκώς από τα στοιχεία της δικογραφίας και ότι η αγωγή ήταν προδήλως αβάσιμη. Ο αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν διερεύνησε προσηκόντως την υπόθεση και ότι εφάρμοσε εσφαλμένως το άρθρο 126 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο, αρνούμενο, χωρίς να παραθέτει αιτιολογία, να δώσει συνέχεια στις αιτήσεις του αναιρεσείοντος να προσκομισθούν και να ληφθούν υπόψη η έκθεση της OLAF και οι τρεις εκθέσεις που έχουν καταχωρισθεί στη βάση δεδομένων της Joint Operations Reporting Application (εφαρμογής διαβιβάσεως στοιχείων σχετικά με τις κοινές επιχειρήσεις, στο εξής: εκθέσεις JORA), στις οποίες πρόσβαση είχε αποκλειστικώς ο Frontex, και αρνούμενο να διατάξει τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως, όπως είχε ζητήσει ο αναιρεσείων προκειμένου να δώσει μαρτυρική κατάθεση κατά τη διάρκειά της, παραβίασε την αρχή της ορθής απονομής της δικαιοσύνης και την αρχή της ισότητας των όπλων, προβαίνοντας σε ελλιπή εξέταση των πραγματικών περιστατικών. Τα ως άνω σφάλματα, τα οποία, κατά τον αναιρεσείοντα, αντιβαίνουν στο πλήρες σύστημα μέσων ένδικης προστασίας που καθιερώνεται δυνάμει των Συνθηκών και έχουν, κακώς, ως αποτέλεσμα να απαλλάσσουν τον Frontex από κάθε ευθύνη, πλήττουν τις εκτιμήσεις του Γενικού Δικαστηρίου οι οποίες εκτίθενται στις σκέψεις 14, 58, 59, 61 και 62 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως.

45 Ο αναιρεσείων φρονεί επίσης ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει ο Frontex, ο υπό κρίση λόγος αναιρέσεως είναι παραδεκτός. Αφενός, ο αναιρεσείων, κατά τους ισχυρισμούς του, δεν στηρίζεται σε αποδεικτικά στοιχεία που δεν περιλαμβάνονται στη δικογραφία, αλλά σε αιτήσεις περί οργανώσεως μέτρων διαδικασίας τις οποίες υπέβαλε στο Γενικό Δικαστήριο προκειμένου να προσκομισθούν έγγραφα στα οποία είχε πρόσβαση αποκλειστικώς ο Frontex. Αφετέρου, ο αναιρεσείων προβάλλει παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων η οποία προκύπτει προδήλως από τα στοιχεία της δικογραφίας, οπότε δεν απαιτείται να προβεί το Δικαστήριο σε εκ νέου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων.

46 Ο Frontex υποστηρίζει ότι ο μόνος λόγος αναιρέσεως είναι προδήλως απαράδεκτος και, εν πάση περιπτώσει, προδήλως αβάσιμος.

47 Κατά πρώτον, υποστηρίζει ότι το πρώτο σκέλος του μόνου λόγου αναιρέσεως είναι απαράδεκτο. Κατ' αρχάς, ο αναιρεσείων απλώς ζητεί την επανεξέταση των αποδεικτικών στοιχείων ή την εκτίμηση αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίσθηκαν για πρώτη φορά κατ' αναίρεση. Εν συνεχεία, κατά τον Frontex, ο αναιρεσείων δεν μνημονεύει τις σκέψεις της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως κατά των οποίων βάλλει, διατεινόμενος τόσο την ύπαρξη παραβιάσεως των αρχών που διέπουν το βάρος αποδείξεως όσο και την ύπαρξη παραβάσεως του άρθρου 52, παράγραφος 3, του Χάρτη. Επιπλέον, ο αναιρεσείων παρουσιάζει ως νομικά ζητήματα στοιχεία που αποτελούν εκτιμήσεις επί των πραγματικών περιστατικών. Τούτο συμβαίνει στην περίπτωση του ζητήματος αν έπρεπε να αναγνωρισθεί στον αναιρεσείοντα το ευεργέτημα της αμφιβολίας, κατά την έννοια της νομολογίας του ΕΔΔΑ. Ο Frontex διευκρινίζει ότι η συγκεκριμένη νομολογία δεν κατισχύει

του κανόνα του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τον οποίο η αίτηση αναιρέσεως περιορίζεται στα νομικά ζητήματα. Ο Frontex θεωρεί ότι, από πλείονες απόψεις, ο αναιρεσείων απλώς επαναλαμβάνει τα πρωτοδίκως προβληθέντα επιχειρήματα.

48 Εν πάση περιπτώσει, κατά τον Frontex, το υπό κρίση σκέλος είναι εν μέρει αλυσιτελές και εν μέρει αβάσιμο. Κατ' αρχάς, δεν αμφισβητείται ότι στο άρθρο του *Bellingcat* ουδόλως μνημονεύεται το όνομα του αναιρεσείοντος και ότι η ποιότητα εικόνας των εν λόγω βίντεο είναι σχετικώς μέτρια. Επιπλέον, ουδόλως αποδείχθηκαν οι προβαλλόμενες παραμορφώσεις και τα προβαλλόμενα σφάλματα, δεδομένου ότι δεν προκύπτουν προδήλως από τα στοιχεία της δικογραφίας. Εν συνεχεία, η έκθεση της OLAF στερείται σημασίας καθόσον ουδόλως καταδεικνύει ότι ο αναιρεσείων απεικονίζεται στις φωτογραφίες που ο ίδιος προσκόμισε. Τέλος, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει ο αναιρεσείων, το Γενικό Δικαστήριο έλαβε προσηκόντως υπόψη τα επιχειρήματα που προέβαλε και τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε ο αναιρεσείων.

49 Κατά δεύτερον, ο Frontex υποστηρίζει ότι και το δεύτερο σκέλος του μόνου λόγου αναιρέσεως είναι απαράδεκτο. Αφενός, ο αναιρεσείων στηρίζεται στην έκθεση της OLAF η οποία δεν περιλαμβάνεται στη δικογραφία της πρωτοβάθμιας δίκης. Αφετέρου, όσον αφορά τις εκθέσεις JORA, ο αναιρεσείων δεν διευκρινίζει ποιες είναι οι σκέψεις της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως κατά των οποίων βάλλει στηριζόμενος στις εν λόγω εκθέσεις.

50 Εν πάση περιπτώσει, κατά τον πρωτοδίκως εναγόμενο, το συγκεκριμένο σκέλος είναι αβάσιμο. Ο Frontex υποστηρίζει συναφώς ότι ο αναιρεσείων δεν μπορεί να θέσει εν αμφιβόλω την εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου η οποία παρατίθεται στη σκέψη 14 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως και κατά την οποία το Γενικό Δικαστήριο διαφωτίσθηκε επαρκώς από τα στοιχεία της δικογραφίας ή την απόρριψη της αγωγής ως αβάσιμης, κατά τη σκέψη 62 της διατάξεως, επικαλούμενος την έκθεση της OLAF, τις εκθέσεις JORA ή, ακόμη, την αίτηση που υπέβαλε ο αναιρεσείων για τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως προκειμένου να παραστεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

51 Όσον αφορά την αίτηση του αναιρεσείοντος να διατάξει το Γενικό Δικαστήριο την προσκόμιση του πλήρους κειμένου της εκθέσεως της OLAF, συμπεριλαμβανομένων των παραρτημάτων της, από την απόφαση της 16 Ιουλίου 2009, SELEX Sistemi Integrati κατά Επιτροπής (C-481/07 P, EU:C:2009:461, σκέψη 44), προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο είναι αποκλειστικώς αρμόδιο να κρίνει αν υφίσταται ενδεχομένως ανάγκη συμπληρώσεως των πληροφοριακών στοιχείων που έχει στη διάθεσή του, διατάσσοντας μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας ή μέτρα διεξαγωγής αποδείξεων, τα οποία δεν μπορούν να έχουν ως σκοπό να αναπληρώνουν παραλείψεις του προσφεύγοντος ή ενάγοντος κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων. Εν πάση περιπτώσει, η εν λόγω έκθεση στερείται σημασίας καθόσον ο αναιρεσείων δεν υποστηρίζει ότι μνημονεύεται σε αυτήν το όνομά του ή ότι βάσει της εκθέσεως καθίσταται δυνατό να αποδειχθεί ότι ο αναιρεσείων απεικονίζεται στις φωτογραφίες που προσκόμισε πρωτοδίκως.

52 Επιπλέον, όσον αφορά την αίτηση του αναιρεσείοντος περί διεξαγωγής επ' ακροατηρίου συζητήσεως προκειμένου να έχει τη δυνατότητα να παραστεί ως μάρτυρας, ο Frontex φρονεί ότι ο αναιρεσείων παραβλέπει ότι στο Γενικό Δικαστήριο απόκειται να αποφασίσει αν η εκδίκαση της υποθέσεως απαιτεί την ακρόαση μάρτυρα ή τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως. Ο Frontex διευκρινίζει ότι, καθόσον ο αναιρεσείων δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο που να καταδεικνύει ότι είναι πρόσωπο το οποίο αφορούν τα μέτρα που έλαβαν οι ελληνικές αρχές και/ή ότι απεικονίζεται στις φωτογραφίες που προσκομίσθηκαν πρωτοδίκως, το Γενικό Δικαστήριο δεν υποχρεούνταν να διατάξει μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας ή μέτρα διεξαγωγής αποδείξεων, δεδομένου ότι αυτά δεν θα καθιστούσαν δυνατή την προσκόμιση των

αποδεικτικών στοιχείων την οποία είχε παραλείψει ο αναιρεσείων. Κατά τον Frontex, ούτε το Γενικό Δικαστήριο ούτε το Δικαστήριο δύνανται να δεχθούν κατά τεκμήριο ότι το προβαλλόμενο συμβάν της 28ης και 29ης Απριλίου 2020 αφορούσε τον αναιρεσείοντα. Ο αναιρεσείων δεν διευκρινίζει ούτε με ποιον τρόπο μια επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου θα του παρείχε τη δυνατότητα να αποδείξει ότι καταλεγόταν μεταξύ των προσώπων που απεικονίζονται στις κακής ποιότητας φωτογραφίες οι οποίες προσκομίσθηκαν πρωτοδίκως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Επί του παραδεκτού

53 Ο Frontex βάλλει, κατά πρώτον, κατά του παραδεκτού του μόνου λόγου αναιρέσεως, υποστηρίζοντας, κατ' ουσίαν, ότι ο αναιρεσείων δεν προσδιορίζει κατά τρόπο αρκούντως σαφή τις σκέψεις της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως κατά των οποίων βάλλει.

54 Συναφώς, από το άρθρο 256, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, από το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και από το άρθρο 168, παράγραφος 1, στοιχείο δ', και από το άρθρο 169, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου προκύπτει ότι στην αίτηση αναιρέσεως πρέπει να προσδιορίζονται με ακρίβεια οι επίμαχες σκέψεις της αποφάσεως της οποίας ζητείται η αναίρεση, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα τα οποία στηρίζουν κατά τρόπο συγκεκριμένο το αίτημα αυτό, άλλως η αίτηση αναιρέσεως ή ο οικείος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτα (απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2024, DD κατά FRA, C-680/22 P, EU:C:2024:1019, σκέψη 99 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

55 Μεταξύ άλλων, δεν πληροί τις ως άνω απαιτήσεις και πρέπει να κηρύσσεται απαράδεκτος λόγος με τον οποίο προβάλλονται επιχειρήματα τα οποία δεν είναι αρκούντως σαφή και συγκεκριμένα ώστε να παρέχεται στο Δικαστήριο η δυνατότητα να ασκήσει τον εκ μέρους του έλεγχο νομιμότητας, ιδίως διότι τα ουσιώδη στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται ο λόγος αναιρέσεως δεν προκύπτουν κατά τρόπο αρκούντως συνεπή και κατανοητό από το κείμενο της αιτήσεως αναιρέσεως, το οποίο είναι συναφώς διατυπωμένο κατά τρόπο ασαφή και διφορούμενο. Το Δικαστήριο έχει επίσης κρίνει ότι έπρεπε να απορριφθεί ως προδήλως απαράδεκτη αίτηση αναιρέσεως στερούμενη συνεπούς δομής, περιοριζόμενη σε γενικόλογες διαπιστώσεις που δεν περιείχαν συγκεκριμένες ενδείξεις σχετικά με τις σκέψεις της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ή διάταξης οι οποίες ενδεχομένως ενέχουν πλάνη περί το δίκαιο (απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2024, DD κατά FRA, C-680/22 P, EU:C:2024:1019, σκέψη 100 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

56 Εν προκειμένω, στο πλαίσιο του μόνου λόγου αναιρέσεως, ο αναιρεσείων εξέθεσε τις συνέπειες των προβαλλόμενων παραβιάσεων των αρχών που διέπουν το βάρος αποδείξεως, υπό το πρίσμα των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στην ΕΣΔΑ και στο άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, ως προς, αφενός, την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου διερεύνηση της υπό κρίση υποθέσεως και, αφετέρου, την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτίμηση των στοιχείων της δικογραφίας της πρωτοβάθμιας δίκης. Επιπλέον, σε κάθε σκέλος του μόνου λόγου αναιρέσεως, ο αναιρεσείων προσδιόρισε τις σκέψεις της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως που κατ' αυτόν ενέχουν πλάνη περί το δίκαιο. Ως εκ τούτου, τα ουσιώδη στοιχεία στα οποία στηρίζεται ο ως άνω λόγος προκύπτουν κατά τρόπο αρκούντως συνεπή και κατανοητό από το κείμενο της αιτήσεως αναιρέσεως, τα δε επιχειρήματα του αναιρεσείοντος είναι αρκούντως σαφή και συγκεκριμένα ώστε να παρέχεται στο Δικαστήριο η δυνατότητα να ασκήσει τον εκ μέρους του έλεγχο νομιμότητας.

57 Συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί η ένσταση απαραδέκτου η οποία στηρίζεται σε μη αρκούντως σαφή προσδιορισμό των επίμαχων σκέψεων της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως.

58 Κατά δεύτερον, ο Frontex υποστηρίζει ότι η αίτηση αναιρέσεως είναι απαράδεκτη καθόσον, στο πλαίσιό της, ο αναιρεσείων επιχειρεί να παρουσιάσει ζητήματα που αφορούν πραγματικά περιστατικά ως νομικά ζητήματα, ζητεί δε από το Δικαστήριο να προβεί σε εκ νέου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών ή των αποδεικτικών στοιχείων. Ειδικότερα, ο Frontex ισχυρίζεται ότι το ζήτημα περί υπάρξεως αμφιβολίας η οποία θα έπρεπε να αναγνωρισθεί υπέρ του αναιρεσείοντος αποτελεί ζήτημα σχετικό με τα πραγματικά περιστατικά και ότι τα πορίσματα της νομολογίας του ΕΔΔΑ περί βάρους αποδείξεως, το οποίο, στις υποθέσεις περί απελάσεως, φέρουν οι αιτούντες άσυλο, δεν είναι δυνατόν να κατισχύουν του κανόνα του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τον οποίο η αίτηση αναιρέσεως περιορίζεται σε νομικά ζητήματα.

59 Συναφώς, όπως προκύπτει από το άρθρο 256 ΣΛΕΕ και από το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αίτηση αναιρέσεως περιορίζεται σε νομικά ζητήματα. Το Γενικό Δικαστήριο είναι αποκλειστικώς αρμόδιο να διαπιστώνει και να εκτιμά τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά καθώς και να εκτιμά τα αποδεικτικά στοιχεία. Επομένως, η εκτίμηση των εν λόγω πραγματικών περιστατικών και αποδεικτικών στοιχείων δεν αποτελεί, υπό την επιφύλαξη της περιπτώσεως παραμορφώσεως του περιεχομένου τους, νομικό ζήτημα υποκείμενο, ως τέτοιο, στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου [απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2024, Google και Alphabet κατά Επιτροπής (Google Shopping), C-48/22 P, EU:C:2024:726, σκέψη 61 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

60 Ωστόσο, το ζήτημα αν, λαμβανομένων υπόψη της νομολογίας του ΕΔΔΑ και του άρθρου 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, οι κανόνες περί βάρους αποδείξεως που έχουν εφαρμογή στην περίπτωση προσώπων ευρισκομένων σε κατάσταση όπως αυτή του αναιρεσείοντος πρέπει να προσαρμόζονται ούτως ώστε τα εν λόγω πρόσωπα να τυγχάνουν του ευεργετήματος της αμφιβολίας αποτελεί νομικό ζήτημα. Πράγματι, το ζήτημα της κατανομής του βάρους αποδείξεως, μολονότι είναι δυνατόν να επηρεάζει τις εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου διαπιστώσεις περί των πραγματικών περιστατικών, αποτελεί νομικό ζήτημα (απόφαση της 6ης Ιανουαρίου 2004, BAI και Επιτροπή, C-2/01 P και C-3/01 P, EU:C:2004:2, σκέψη 61).

61 Επιπλέον, με την αίτηση αναιρέσεως, ο αναιρεσείων αιτιολογεί ειδικώς τις περιπτώσεις παραμορφώσεως στις οποίες, όπως υποστηρίζεται, υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο. Οι προβαλλόμενες περιπτώσεις παραμορφώσεως δεν συνιστούν, ως εκ τούτου, αίτημα εκ νέου εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών ή των αποδεικτικών στοιχείων.

62 Συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί και η ένσταση απαραδέκτου η οποία στηρίζεται στον ισχυρισμό ότι ζητήματα σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά παρουσιάζονται ως νομικά.

63 Κατά τρίτον, καθόσον ο Frontex βάλλει κατά του παραδεκτού της αιτήσεως αναιρέσεως υποστηρίζοντας ότι ο αναιρεσείων απλώς επαναλαμβάνει επιχειρήματα που είχαν προβληθεί πρωτοδίκως, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει, βεβαίως, ότι η αίτηση αναιρέσεως δεν μπορεί να περιορίζεται στην επανάληψη των ήδη προβληθέντων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου λόγων και επιχειρημάτων, χωρίς την προβολή επιχειρημάτων που αποδεικνύουν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο (απόφαση της 26ας Ιουνίου 2025, Mainova κατά Επιτροπής, C-484/23 P, EU:C:2025:482, σκέψη 56 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

Ωστόσο, εν προκειμένω, ο αναιρεσείων προέβαλε ειδικώς επιχειρήματα με σκοπό να καταδειχθεί ότι το Γενικό Δικαστήριο, στην αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη, υπέπεσε σε πλείονες περιπτώσεις σε πλάνη περί το δίκαιο οπότε πρέπει να απορριφθεί η ανωτέρω ένσταση απαραδέκτου.

64 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, η αίτηση αναιρέσεως είναι παραδεκτή.

Επί της ουσίας

65 Ο αναιρεσείων υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε τις αρχές που διέπουν το βάρος αποδείξεως, ότι παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία και ότι υπέπεσε σε σφάλματα ως προς τον νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών κρίνοντας ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που είχε προσκομίσει ο αναιρεσείων ήταν προδήλως ανεπαρκή για να καταδειχθεί, με πειστικό τρόπο, η παρουσία και η συμμετοχή του στο προβαλλόμενο συμβάν της 28ης και 29ης Απριλίου 2020, οπότε ο αναιρεσείων δεν απέδειξε το υποστατό της προβαλλόμενης ζημίας και, ως εκ τούτου, ότι πληρούται η σχετική με το υποστατό της ζημίας προϋπόθεση από την οποία εξαρτάται η θεμελίωση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης για τις ενέργειες του Frontex.

– Προκαταρκτικές εκτιμήσεις

66 Κατά πρώτον, υπενθυμίζεται ότι ο Frontex αποτελεί οργανισμό της Ένωσης που συστάθηκε με τον κανονισμό 2007/2004 προκειμένου να βελτιωθεί η ολοκληρωμένη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης την οποία αφορά, πλέον, το άρθρο 77, παράγραφος 1, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ. Από το άρθρο 7, παράγραφοι 1 και 4, του κανονισμού 2019/1896 προκύπτει ότι, μολονότι ο Frontex και οι επιφορτισμένες με τη διαχείριση των συνόρων εθνικές αρχές ευθύνονται συναφώς από κοινού, ο Frontex είναι πλήρως υπεύθυνος και υπόλογος για κάθε απόφαση που λαμβάνει και για κάθε δραστηριότητα για την οποία φέρει αποκλειστική ευθύνη δυνάμει του συγκεκριμένου κανονισμού.

67 Το άρθρο 97, παράγραφος 4, του κανονισμού 2019/1896 προβλέπει –όπως και το άρθρο 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, του οποίου αποτελεί συγκεκριμένη έκφανση– ότι, σε περίπτωση εξωσυμβατικής ευθύνης, ο Frontex υποχρεούται να αποκαθιστά, σύμφωνα με τις γενικές αρχές που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών, τις ζημίες που προξενούν οι υπηρεσίες ή το προσωπικό του κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Κατά συνέπεια, η νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την εν λόγω διάταξη της Συνθήκης ΛΕΕ έχει εν προκειμένω εφαρμογή.

68 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η θεμελίωση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης βάσει του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ εξαρτάται από τη συνδρομή ενός συνόλου προϋποθέσεων, συγκεκριμένα δε από την ύπαρξη κατάφωρης παραβάσεως κανόνα δικαίου ο οποίος αποσκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες, το υποστατό της ζημίας και την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της παραβάσεως της υποχρεώσεως που υπέχει το όργανο που εξέδωσε την πράξη και της ζημίας που υπέστησαν οι ζημιωθέντες (βλ. αποφάσεις της 5ης Μαρτίου 1996, Brasserie du pêcheur και Factortame, C-46/93 και C-48/93, EU:C:1996:79, σκέψη 51, και της 5ης Μαρτίου 2024, Kočner κατά Ευρωπόλ, C-755/21 P, EU:C:2024:202, σκέψη 117 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

69 Από την ως άνω νομολογία προκύπτει επίσης ότι, εφόσον δεν συντρέχει μία από τις προϋποθέσεις αυτές, η αγωγή πρέπει να απορρίπτεται στο σύνολό της, χωρίς να απαιτείται να εξετασθούν οι λοιπές προϋποθέσεις θεμελιώσεως της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης, το δε δικαιοδοτικό

όργανο της Ένωσης δεν υποχρεούται να εξετάζει τις εν λόγω προϋποθέσεις με καθορισμένη σειρά (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, United Parcel Service κατά Επιτροπής, C-297/22 P, EU:C:2023:1027, σκέψη 61 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

70 Όσον αφορά ειδικότερα τη δεύτερη από τις ανωτέρω προϋποθέσεις, σχετικά με το υποστατό της ζημίας, απαιτείται η ζημία να είναι πραγματική και βεβαία (πρβλ. απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2014, Giordano κατά Επιτροπής, C-611/12 P, EU:C:2014:2282, σκέψη 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

71 Κατά δεύτερον, όσον αφορά τους κανόνες σχετικά με το βάρος αποδείξεως και τη διεξαγωγή αποδείξεων οι οποίοι αφορούν τη θεμελίωση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης βάσει του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, απόκειται, κατ' αρχήν, στον διάδικο που προβάλλει την ύπαρξη τέτοιας ευθύνης να αποδείξει με πειστικά αποδεικτικά στοιχεία ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη θεμελίωση της συγκεκριμένης ευθύνης. Ως εκ τούτου, ο εν λόγω διάδικος οφείλει να προσκομίσει πειστικά αποδεικτικά στοιχεία ως προς την ύπαρξη και την έκταση της ζημίας που προβάλλει (πρβλ. απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2024, Nemea Bank κατά ΕΚΤ κ.λπ., C-181/22 P, EU:C:2024:1020, σκέψη 60 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Προς τούτο, ο ως άνω διάδικος δύναται να επικαλεσθεί αποδεικτικά μέσα πάσης φύσεως, καθόσον κρατούσα στο δίκαιο της Ένωσης αρχή είναι αυτή της ελεύθερης διεξαγωγής των αποδείξεων (πρβλ. απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2024, DD κατά FRA, C-130/22 P, EU:C:2024:1018, σκέψη 92 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

72 Κατά την άσκηση, πάντως, της αρμοδιότητας η οποία, βάσει του άρθρου 268 ΣΛΕΕ, ερμηνευόμενου σε συνδυασμό με το άρθρο 256, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, ανατίθεται στο Γενικό Δικαστήριο προκειμένου να επιλαμβάνεται πρωτοδίκως διαφορών σχετικά με την αποκατάσταση των ζημιών που διαλαμβάνονται στο άρθρο 340, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ και στο Δικαστήριο προκειμένου να επιλαμβάνεται των εν λόγω διαφορών κατ' αναίρεση, το δικαιοδοτικό όργανο της Ένωσης πρέπει να διασφαλίζει την αποτελεσματική δικαστική προστασία των ιδιωτών.

73 Συγκεκριμένα, η κατά το άρθρο 268 ΣΛΕΕ αγωγή αποζημιώσεως πρέπει να κρίνεται σε σχέση με το σύνολο του συστήματος δικαστικής προστασίας των ιδιωτών που έχει θεσπισθεί με τις Συνθήκες, συμβάλλει δε στον αποτελεσματικό χαρακτήρα της εν λόγω προστασίας (απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, Bank Refah Kargaran κατά Συμβουλίου, C-134/19 P, EU:C:2020:793, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

74 Ως προς το ανωτέρω ζήτημα, υπενθυμίζεται ότι από το άρθρο 2 ΣΕΕ προκύπτει ότι η Ένωση βασίζεται, μεταξύ άλλων, στις αξίες της ισότητας και του κράτους δικαίου. Η ύπαρξη αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου προς διασφάλιση της τηρήσεως των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με την ύπαρξη κράτους δικαίου (απόφαση της 25ης Ιουνίου 2020, EUSC κατά KF, C-14/19 P, EU:C:2020:492, σκέψη 58 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

75 Συγκεκριμένα, το άρθρο 47 του Χάρτη, το οποίο επιβεβαιώνει την αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, ορίζει, στο πρώτο εδάφιό του, ότι, σε περιπτώσεις προσβολής των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να έχει, στην πράξη, τη δυνατότητα να προσφύγει στη δικαιοσύνη, τηρουμένων των προϋποθέσεων που προβλέπει το συγκεκριμένο άρθρο (απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, Bank Refah Kargaran κατά Συμβουλίου, C-134/19 P, EU:C:2020:793, σκέψη 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

76 Επιπλέον, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από το προοίμιο της αποφάσεως 88/591/ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1988, περί ιδρύσεως Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ 1988, L 319, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ 1989, L 241, σ. 4), το νυν Γενικό Δικαστήριο συστάθηκε με σκοπό να διατηρηθεί η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα της δικαστικής προστασίας στην κοινοτική έννομη τάξη, νυν έννομη τάξη της Ένωσης. Στο εν λόγω προοίμιο διευκρινίζεται σχετικώς ότι η ανάθεση στο Γενικό Δικαστήριο της αρμοδιότητας εκδικάσεως σε πρώτο βαθμό ορισμένων κατηγοριών προσφυγών που απαιτούν εμπεριστατωμένη έρευνα πολύπλοκων πραγματικών περιστατικών δύναται, με την καθιέρωση δύο βαθμών δικαιοδοσίας, να βελτιώσει τη δικαστική προστασία των πολιτών.

77 Συνεπώς, η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εφαρμογή των κανόνων περί βάρους αποδείξεως και διεξαγωγής των αποδείξεων δεν είναι δυνατόν να θίγει την αποτελεσματικότητα της δικαστικής προστασίας των δικαιωμάτων που παρέχονται στους ιδιώτες βάσει του δικαίου της Ένωσης. Η εν λόγω εφαρμογή δεν είναι ιδίως δυνατόν να έχει ως αποτέλεσμα να επιβάλλει σε διάδικο βάρος αποδείξεως το οποίο είναι εξαιρετικά δυσχερές, ενδεχομένως δε και αδύνατο να εκπληρωθεί (probatio diabolica) ή να θέτει εν αμφιβόλω την αρχή της ισότητας των όπλων, η οποία, όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, συνεπάγεται την υποχρέωση να παρέχεται σε καθέναν από τους διαδίκους η εύλογη δυνατότητα να εκθέτει την άποψή του υπό συνθήκες που δεν τον περιάγουν σε σαφώς μειονεκτική θέση έναντι του αντιδίκου (απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 2022, Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, σκέψη 62 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

78 Συνεπώς, κατά την εφαρμογή των ως άνω κανόνων, το Γενικό Δικαστήριο πρέπει να διασφαλίζει πλήρως τον σεβασμό του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες περιστάσεις της υποθέσεως της οποίας έχει επιληφθεί. Εάν, λαμβανομένων υπόψη των εν λόγω περιστάσεων, αποδεικνύεται ότι η εφαρμογή των συγκεκριμένων κανόνων επιβάλλει σε διάδικο υπέρμετρα δυσχερές, ενδεχομένως δε και αδύνατο, βάρος αποδείξεως, απαιτείται προσαρμογή των κανόνων αυτών.

79 Κατά τρίτον, υπενθυμίζεται ότι στο Γενικό Δικαστήριο ανατέθηκαν εξουσίες με σκοπό την προετοιμασία και τη διερεύνηση των υποθέσεων των οποίων επιλαμβάνεται. Συγκεκριμένα, δυνάμει των άρθρων 88 και 89 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, το εν λόγω δικαιοδοτικό όργανο δύναται να λαμβάνει μέτρα τα οποία αποβλέπουν στην υπό τους καλύτερους όρους προετοιμασία των υποθέσεων, διεξαγωγή των διαδικασιών και επίλυση των διαφορών. Όπως προκύπτει από συνδυασμένη ερμηνεία του άρθρου 24 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο έχει εφαρμογή στην περίπτωση του Γενικού Δικαστηρίου δυνάμει του άρθρου 53 του Οργανισμού, και του άρθρου 89 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να διατάσσει μέτρα τα οποία συνίστανται, μεταξύ άλλων, στο να ζητεί από τους διαδίκους να προσκομίζουν κάθε έγγραφο και να παρέχουν κάθε πληροφορία που κρίνει αναγκαία. Το άρθρο 91 του ως άνω Κανονισμού Διαδικασίας επιτρέπει στο Γενικό Δικαστήριο να διατάσσει μέτρα διεξαγωγής αποδείξεων στα οποία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η αυτοπρόσωπη εμφάνιση των διαδίκων, η αίτηση προς διάδικο να παράσχει πληροφορίες ή η προσκόμιση οποιουδήποτε στοιχείου σχετικού με την υπόθεση. Επιπλέον, δυνάμει των άρθρων 26 έως 30 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία εφαρμόζονται στο Γενικό Δικαστήριο βάσει του άρθρου 53 του Οργανισμού, σε συνδυασμό με τα άρθρα 93 έως 95 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να εξετάζει μάρτυρες αφού αυτοί ορκισθούν. Τέλος, κατά τη διεξαγωγή της επ' ακροατηρίου συζητήσεως, το άρθρο 32 του Οργανισμού του

Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο εφαρμόζεται στο Γενικό Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 53 του εν λόγω Οργανισμού, παρέχει στο Γενικό Δικαστήριο τη δυνατότητα εξετάσεως των διαδίκων και μαρτύρων.

80 Μολονότι, βεβαίως, απόκειται στο Γενικό Δικαστήριο να αποφασίσει αν είναι αναγκαία άσκηση των εν λόγω εξουσιών (πρβλ. απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 2016, Heli-Flight κατά EASA, C-61/15 P, EU:C:2016:59, σκέψη 94 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), το Γενικό Δικαστήριο οφείλει, πάντως, να ασκεί τις εξουσίες αυτές τηρώντας πλήρως τις απαιτήσεις εκ του άρθρου 47 του Χάρτη. Συνεπώς, οσάκις η εφαρμογή των κανόνων περί βάρους αποδείξεως και διεξαγωγής αποδείξεων δεν καθιστά, κατ' εξαίρεση, δυνατή τη διασφάλιση της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας του προσφεύγοντος ή ενάγοντος, το Γενικό Δικαστήριο οφείλει, προκειμένου να διασφαλίσει τη συγκεκριμένη προστασία η οποία έχει θεμελιώδη σημασία στο πλαίσιο της Ένωσης ως Ένωσης δικαίου, να ασκήσει τις ίδιες εξουσίες για να συμπληρώσει τα πληροφοριακά στοιχεία που έχει στη διάθεσή του στο πλαίσιο της υποθέσεως της οποίας έχει επιληφθεί.

81 Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορεί απλώς να απορρίπτει τα επιχειρήματα ή τους ισχυρισμούς των προσφευγόντων ή εναγόντων λόγω ελλείψεως αποδεικτικών στοιχείων, ενώ από αυτό εξαρτάται, ιδίως δεχόμενο αίτηση των συγκεκριμένων διαδίκων να διατάξει μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας, όπως είναι η προσκόμιση στοιχείων, να άρει την αβεβαιότητα που ενδεχομένως υφίστατο ως προς την ακρίβεια των επιχειρημάτων και ισχυρισμών ή να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους ένα τέτοιο έγγραφο δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει και ανεξαρτήτως περιεχομένου, να είναι κρίσιμο για την επίλυση της διαφοράς (πρβλ. απόφαση της 4ης Μαρτίου 1999, Ufex κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-119/97 P, EU:C:1999:116, σκέψεις 110 και 111, και διάταξη της 4ης Οκτωβρίου 2007, Olsen κατά Επιτροπής, C-320/05 P, EU:C:2007:573, σκέψη 64).

82 Στο ίδιο πνεύμα, από πάγια νομολογία του Γενικού Δικαστηρίου προκύπτει ότι το εν λόγω δικαιοδοτικό όργανο μετέχει στην αναζήτηση αποδεικτικών στοιχείων υπέρ προσφεύγοντος ή ενάγοντος, στο πλαίσιο μέτρων οργανώσεων της διαδικασίας σε περιπτώσεις κατά τις οποίες, κατ' εξαίρεση, ο προσφεύγων ή ενάγων έχει πράγματι ανάγκη τα στοιχεία αυτά προκειμένου να τεκμηριώσει τα επιχειρήματά του, πλην όμως αντιμετωπίζει δυσχέρειες προσβάσεως ή οφειλόμενες σε άρνηση παροχής προσβάσεως (πρβλ. αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της 25ης Σεπτεμβρίου 2002, Ajour κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-201/00 και T-384/00, EU:T:2002:224, σκέψη 75, της 16ης Οκτωβρίου 2013, TF1 κατά Επιτροπής, T-275/11, EU:T:2013:535, σκέψη 116, και της 11ης Δεκεμβρίου 2014, van der Aat κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-304/13 P, EU:T:2014:1055, σκέψη 61, καθώς και διάταξη του Γενικού Δικαστηρίου της 4ης Φεβρουαρίου 2005, Aguar Fernandez κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-20/04, EU:T:2005:35, σκέψη 36).

83 Προκειμένου να επιτύχει την παρέμβαση του Γενικού Δικαστηρίου στην αναζήτηση αποδεικτικών στοιχείων, ο διάδικος που υποβάλλει σχετικώς αίτημα πρέπει πάντως να προσκομίζει τουλάχιστον ένα σύνολο ελάχιστων στοιχείων τα οποία να συνηγορούν υπέρ της χρησιμότητας της εν λόγω παρεμβάσεως για τις ανάγκες της δίκης (πρβλ. απόφαση της 28ης Ιουλίου 2011, Diputación Foral de Vizcaya κ.λπ. Κατά Επιτροπής, C-474/09 P έως C-476/09 P, EU:C:2011:522, σκέψη 92 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

84 Στο Δικαστήριο απόκειται, σε περίπτωση αιτήσεως αναιρέσεως που βάλλει κατά της εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εφαρμογής των κανόνων περί βάρους αποδείξεως και διεξαγωγής αποδείξεων, να ελέγξει αν το Γενικό Δικαστήριο εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις που διαλαμβάνονται στις σκέψεις 78 και 80 της παρούσας αποφάσεως, τηρουμένων πλήρως των απαιτήσεων που επιβάλλονται βάσει του άρθρου 47 του Χάρτη.

85 Το ζήτημα αν, εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο παρέβη την υποχρέωσή του να προσαρμόσει τους κανόνες περί βάρους αποδείξεως και διεξαγωγής αποδείξεων προκειμένου να διασφαλίσει την αποτελεσματική δικαστική προστασία πρέπει να εξετασθεί με γνώμονα τις ως άνω προκαταρκτικές διευκρινίσεις.

– Επί της αναγκαιότητας προσαρμογής του βάρους αποδείξεως

86 Στη σκέψη 39 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που είχε προσκομίσει ο νυν αναιρεσείων ήταν προδήλως ανεπαρκή για να αποδείξουν, με πειστικό τρόπο, την παρουσία και τη συμμετοχή του στο προβαλλόμενο συμβάν της 28ης και 29ης Απριλίου 2020.

87 Προκειμένου να εξετασθεί αν, όπως υποστηρίζει ο αναιρεσείων, η ως άνω κρίση ενέχει πλάνη περί το δίκαιο, επειδή το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη την ανάγκη προσαρμογής του βάρους αποδείξεως λαμβανομένων υπόψη των ειδικών περιστάσεων υπό τις οποίες άσκησε ο αναιρεσείων τη στρεφόμενη κατά της Ένωσης αγωγής του λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης για ζημίες που υπέστη συνεπεία προβαλλόμενης παραβάσεως του άρθρου 46, παράγραφοι 4 και 5, του κανονισμού 2019/1896 και προβαλλόμενης προσβολής των παρεχομένων βάσει των άρθρων 1 έως 4, 6, 18, 19 και 21 του Χάρτη, στις οποίες υπέπεσε ο Frontex κατά το προβαλλόμενο συμβάν, επισημαίνεται ότι η συγκεκριμένη αγωγή παρουσιάζει τις ακόλουθες ιδιαιτερότητες.

88 Πρώτον, το προβαλλόμενο συμβάν συνίσταται σε επιχείρηση επαναπροωθήσεως διά θαλάσσης, από το έδαφος της Ένωσης προς τρίτο κράτος, προσώπων τα οποία, όπως ο αναιρεσείων, εγκατέλειψαν τη χώρα καταγωγής τους χωρίς να έχουν τη δυνατότητα υποβολής αιτήσεως για την παροχή διεθνούς προστασίας στο εν λόγω έδαφος. Μια τέτοια επιχείρηση συνοπτικής επαναπροωθήσεως έχει ως χαρακτηριστικό γνώρισμα την ιδιαιτέρως ευάλωτη θέση στην οποία βρίσκονται τα πρόσωπα τα οποία αφορά η επιχείρηση, καθώς και τη μη ταυτοποίηση και την έλλειψη εξατομικευμένης μεταχειρίσεως των εν λόγω προσώπων εκ μέρους των αρχών. Επιπλέον, τα πρόσωπα αυτά τελούν, κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, σε κατάσταση η οποία καθιστά εξαιρετικά δυσχερή την εκ μέρους τους συλλογή στοιχείων προς απόδειξη τέτοιων περιστατικών, ενδεχομένως δε και αποκλείει κάθε σχετική δυνατότητα, ιδίως σε περίπτωση κατά την οποία οι εθνικές αρχές έχουν κατασχέσει τα τηλέφωνα των συγκεκριμένων προσώπων.

89 Δεύτερον, όπως προκύπτει από τη σκέψη 10 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, κατά τον χρόνο του προβαλλόμενου συμβάντος της 28ης και 29ης Απριλίου 2020, στη γεωγραφική ζώνη όπου συνέβη το εν λόγω συμβάν διεξάγονταν δύο επιχειρήσεις του Frontex, ήτοι η ταχεία επέμβαση στα σύνορα στην περιοχή του Αιγαίου Πελάγους και η κοινή επιχείρηση «Ποσειδών».

90 Όπως προκύπτει από τα άρθρα 1 και 4 του κανονισμού 2019/1896, ο Frontex είναι οργανισμός της Ένωσης ο οποίος αποτελεί, από κοινού με τις εθνικές αρχές που διαλαμβάνονται στο εν λόγω άρθρο 4, την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή που είναι επιφορτισμένη με τη διασφάλιση της ευρωπαϊκής ολοκληρωμένης διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων με σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση αυτών, με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της πολιτικής της Ένωσης όσον αφορά τις επιστροφές.

91 Μεταξύ άλλων, από τη σκέψη 3 του κανονισμού 2019/1896 προκύπτει ότι προς τούτο ανατέθηκαν στον Frontex διευρυμένα καθήκοντα και αρμοδιότητες στον τομέα του ελέγχου των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης, τα οποία, κατά την αιτιολογική σκέψη 24 του κανονισμού, αντισταθμίζονται από ενισχυμένες εγγυήσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αυξημένη λογοδοσία και ευθύνη του εν λόγω οργανισμού.

92 Ως εκ τούτου, βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 3, του κανονισμού 2019/1896, ο Frontex διευκολύνει και καθιστά αποτελεσματικότερη την εφαρμογή των μέτρων της Ένωσης που αφορούν τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων και τις επιστροφές. Με το άρθρο 7, παράγραφος 4, του εν λόγω κανονισμού διευκρινίζεται συναφώς ότι ο Frontex υποστηρίζει την εφαρμογή των μέτρων της Ένωσης ενισχύοντας, αξιολογώντας και συντονίζοντας τις δράσεις των κρατών μελών και παρέχοντας σε αυτά τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή κατά την εφαρμογή των εν λόγω μέτρων. Επιπλέον, το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχεία α′, β′ και ζ′, του κανονισμού προβλέπει ότι τα καθήκοντα του Frontex περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την παρακολούθηση των μεταναστευτικών ροών και τη διενέργεια αναλύσεων κινδύνων όσον αφορά όλες τις πτυχές που σχετίζονται με την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων, την παρακολούθηση των επιχειρησιακών αναγκών των κρατών μελών που συνδέονται με την εκτέλεση επιχειρήσεων επιστροφών, μέσω και της συλλογής επιχειρησιακών δεδομένων, καθώς και την παροχή βοήθειας προς τα κράτη μέλη σε περιπτώσεις που απαιτείται αυξημένη τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή στα εξωτερικά τους σύνορα, μέσω συντονισμού και οργανώσεως κοινών επιχειρήσεων, λαμβανομένου υπόψη ότι ορισμένες καταστάσεις ενδέχεται να συνεπάγονται επείγουσες ανάγκες ανθρωπιστικής φύσης και επιχειρήσεις διάσωσης στη θάλασσα σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης και με το διεθνές δίκαιο.

93 Παράλληλα, κατά την αιτιολογική σκέψη 103 του κανονισμού 2019/1896, ο εν λόγω κανονισμός διασφαλίζει τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και την τήρηση των αρχών που αναγνωρίζονται βάσει των άρθρων 2 και 6 ΣΕΕ και βάσει του Χάρτη. Ως εκ τούτου, το άρθρο 5, παράγραφος 4, του κανονισμού προβλέπει ότι ο Frontex συμβάλλει στην εφαρμογή, στα εξωτερικά σύνορα, του ενωσιακού κεκτημένου στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων, το δε άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, του ίδιου κανονισμού αναθέτει στον Frontex καθήκον ελέγχου του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε όλες τις δραστηριότητές του στα εξωτερικά σύνορα και στις επιχειρήσεις επιστροφής.

94 Με το άρθρο 80, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 2019/1896 διευκρινίζεται συναφώς ότι η Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή εγγυάται την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της δυνάμει του ίδιου κανονισμού, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, ιδίως δε τον Χάρτη, και με τις σχετικές διατάξεις του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της Συμβάσεως περί του καθεστώτος των προσφύγων, η οποία υπεγράφη στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951 [*Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 189, σ. 150, αριθ. 2545 (1954)], όπως συμπληρώθηκε με το Πρωτόκολλο περί του καθεστώτος των προσφύγων, το οποίο συνήφθη στη Νέα Υόρκη στις 31 Ιανουαρίου 1967, τη Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, η οποία εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 20 Νοεμβρίου 1989 [*Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 1577, σ. 3, αριθ. 27531 (1990)], και τις υποχρεώσεις που σχετίζονται με την πρόσβαση στη διεθνή προστασία, ιδίως δε την αρχή της μη επαναπροωθήσεως. Ειδικότερα, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, ο Frontex διασφαλίζει ότι ουδείς αποβιβάζεται, υποχρεώνεται να εισέλθει, μεταφέρεται ή παραδίδεται με άλλον τρόπο ή επιστρέφεται στις αρχές χώρας, κατά παράβαση της αρχής της μη επαναπροωθήσεως.

95 Επιπλέον, όσον αφορά την τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή στον τομέα των επιστροφών, με το άρθρο 48, παράγραφος 1, στοιχείο α′, περίπτωση i), του κανονισμού 2019/1896, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 81 του εν λόγω κανονισμού, διευκρινίζεται ότι η συγκεκριμένη συνδρομή πρέπει να παρέχεται με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, περιλαμβάνει δε την ταυτοποίηση των υπηκόων τρίτων χωρών εις βάρος των οποίων έχει εκδοθεί απόφαση περί επιστροφής και οι οποίοι υπόκεινται σε άλλες δράσεις των κρατών μελών που προηγούνται της επιστροφής.

96 Λαμβανομένων υπόψη των καθηκόντων του παρατηρήσεως, συλλογής επιχειρησιακών δεδομένων, και συνδρομής προς τις αρχές των κρατών μελών, καθώς και της υποχρεώσεώς του να συμβάλλει στην εφαρμογή, στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης, του ενωσιακού κεκτημένου στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ο Frontex δύναται, κατ' αρχήν, να έχει στην κατοχή του στοιχεία κρίσιμα για την απόδειξη της υπάρξεως συνοπτικών επαναπροωθήσεων.

97 Ο ως άνω οργανισμός ενδέχεται κατά μείζονα λόγο να έχει στην κατοχή του τέτοια στοιχεία όσον αφορά τις γεωγραφικές ζώνες εντός των οποίων συμμετέχει σε συγκεκριμένες επιχειρησιακές δραστηριότητες, όπως είναι, εν προκειμένω, η ταχεία επέμβαση στα σύνορα στην περιοχή του Αιγαίου Πελάγους και η κοινή επιχείρηση «Ποσειδών», οι οποίες μνημονεύονται στη σκέψη 89 της παρούσας αποφάσεως και οι οποίες βρίσκονταν εν εξελίξει κατά τον χρόνο και στη γεωγραφική ζώνη του προβαλλόμενου συμβάντος της 28ης και 29ης Απριλίου 2020.

98 Πράγματι, όπως προκύπτει από το άρθρο 36, παράγραφος 2, στοιχεία α′, β′ και ε′, από το άρθρο 37, παράγραφοι 1 έως 3, από το άρθρο 38, παράγραφος 2, και από το άρθρο 39, παράγραφοι 5 και 8, του κανονισμού 2019/1896, ο εκτελεστικός διευθυντής του Frontex οφείλει να αξιολογεί, να εγκρίνει και να συντονίζει τέτοιες επιχειρησιακές δραστηριότητες, καθώς και να καταρτίζει, από κοινού με το κράτος μέλος υποδοχής και σε διαβούλευση με τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, το επιχειρησιακό σχέδιο για τις εν λόγω δραστηριότητες.

99 Σύμφωνα, όμως, με το άρθρο 38, παράγραφος 3, στοιχεία δ′, η′ και ιβ′, του ανωτέρω κανονισμού, το επιχειρησιακό σχέδιο είναι δεσμευτικό τόσο για τον Frontex όσο και για τα ανωτέρω κράτη μέλη όσον αφορά, μεταξύ άλλων, την περιγραφή των καθηκόντων, το σύστημα αναφοράς και αξιολόγησης και τις γενικές οδηγίες για τη διασφάλιση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά τις συγκεκριμένες επιχειρησιακές δραστηριότητες.

100 Ειδικότερα, ο Frontex οφείλει να μεριμνά για τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά την επιχειρησιακή υλοποίηση από συντονιστές οι οποίοι, κατά το άρθρο 44, παράγραφος 1 και παράγραφος 3, στοιχεία β′ και δ′, έχουν ως αποστολή να ελέγχουν την ορθή εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδίου και να ενημερώνουν σχετικώς τον εκτελεστικό διευθυντή σε περίπτωση κατά την οποία οι εντολές οι οποίες έχουν εκδοθεί προς τις ομάδες του εν λόγω οργανισμού από τα κράτη μέλη υποδοχής δεν είναι σύμφωνες με το επιχειρησιακό σχέδιο, ιδίως όσον αφορά την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

101 Επιπλέον, βάσει του άρθρου 46, παράγραφος 4, του ίδιου κανονισμού, ο εκτελεστικός διευθυντής του Frontex αναστέλλει ή τερματίζει οποιαδήποτε δραστηριότητα του εν λόγω οργανισμού εάν θεωρεί ότι υφίστανται παραβιάσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων ή παραβάσεις υποχρεώσεων διεθνούς προστασίας που σχετίζονται με την εν λόγω δραστηριότητα οι οποίες είναι σοβαρής φύσεως ή είναι πιθανό να συνεχιστούν.

102 Επιπλέον, η υποχρέωση του Frontex να συμβάλλει στην εφαρμογή, στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης, του ενωσιακού κεκτημένου στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων, η οποία επιβάλλεται βάσει των διατάξεων που μνημονεύονται τόσο στην προηγούμενη σκέψη όσο και στις σκέψεις 93 έως 95 της παρούσας αποφάσεως, συνεπάγεται και υποχρέωση του εν λόγω οργανισμού να συνεργάζεται επιμελώς σε κάθε διοικητική έρευνα ή ένδικη διαδικασία που αφορά προβαλλόμενες προσβολές των εν λόγω θεμελιωδών δικαιωμάτων στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης.

103 Τρίτον, επισημαίνεται ότι η ασκούμενη δυνάμει του άρθρου 268 ΣΛΕΕ αγωγή λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης μπορεί να αποτελεί το μοναδικό μέσο ένδικης προστασίας το οποίο δύναται να διασφαλίζει επαρκώς δικαστική προστασία έναντι του Frontex ενώπιον του δικαστή της Ένωσης.

104 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω ιδιαιτεροτήτων αγωγής για εξωσυμβατική ευθύνη στρεφόμενης κατά της Ένωσης λόγω προβαλλομένων παρανομιών τις οποίες διέπραξε ο Frontex σε σχέση με επιχείρηση συνοπτικής επαναπροωθήσεως προς τρίτη χώρα και των οποίων ισχυρίζονται ότι υπήρξαν θύματα πρόσωπα όπως ο αναιρεσείων, δεν είναι δυνατόν να απαιτείται από τα πρόσωπα αυτά η προσκόμιση πειστικών αποδεικτικών στοιχείων όσον αφορά τη διεξαγωγή της επίμαχης επιχειρήσεως και την παρουσία των εν λόγω προσώπων κατά την επιχείρηση.

105 Πράγματι, όπως υποστήριξε, κατ’ ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 52 των προτάσεών του, η μη προσαρμογή του βάρους αποδείξεως που φέρουν τα ως άνω πρόσωπα μπορεί να παρεμποδίσει οποιανδήποτε στρεφόμενη κατά του Frontex άσκηση ενδίκου βοηθήματος εκ μέρους των θυμάτων επιχειρήσεως συνοπτικής επαναπροωθήσεως λόγω παράνομων πράξεων τις οποίες προβάλλεται ότι τέλεσε ο συγκεκριμένος οργανισμός, θέτοντας αυτόν de facto σε καθεστώς ασυλίας και υπονομεύοντας, επομένως, την αποτελεσματική προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των θυμάτων αυτών η οποία κατοχυρώνεται, μεταξύ άλλων, στα άρθρα 18, 19 και 47 του Χάρτη.

106 Επομένως, σε περίπτωση κατά την οποία πρόσωπα διατείνονται ότι υπήρξαν θύματα επιχειρήσεως συνοπτικής επαναπροωθήσεως, ο πλήρης σεβασμός του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, επιτάσσει να αρκεί η εκ μέρους των συγκεκριμένων προσώπων προσκόμιση αρχής αποδείξεως όσον αφορά τη διεξαγωγή της εν λόγω επιχειρήσεως στην οποία μετέχει ο Frontex και την παρουσία τους κατά τη διάρκεια της επιχειρήσεως αυτής.

107 Το ανωτέρω συμπέρασμα είναι σύμφωνο με τη νομολογία του ΕΔΔΑ.

108 Συγκεκριμένα, βάσει του άρθρου 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, το Δικαστήριο πρέπει να λαμβάνει υπόψη, ως ελάχιστο όριο προστασίας, δικαιώματα που διασφαλίζονται με την ΕΣΔΑ και αντιστοιχούν σε εκείνα του Χάρτη (πρβλ. απόφαση της 3ης Απριλίου 2025, Alchaster II, C-743/24, EU:C:2025:230, σκέψη 24). Επομένως, το Δικαστήριο οφείλει να μεριμνά ώστε η εκ μέρους του ερμηνεία του άρθρου 47 του Χάρτη, του οποίου το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο αντιστοιχούν στο άρθρο 6, παράγραφος 1, και στο άρθρο 13 της ΕΣΔΑ, να διασφαλίζει επίπεδο προστασίας σύμφωνο με εκείνο που κατοχυρώνεται στις εν λόγω διατάξεις της ΕΣΔΑ, όπως έχουν ερμηνευθεί από το ΕΔΔΑ (πρβλ. απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2024, KS κ.λπ. κατά Συμβουλίου κ.λπ., C-29/22 P και C-44/22 P, EU:C:2024:725, σκέψη 77 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

109 Το ΕΔΔΑ έχει επανειλημμένως αποφανθεί, στο πλαίσιο συλλογικών απελάσεων μεταναστών, ότι, σε περίπτωση κατά την οποία η μη ταυτοποίηση και μη εξατομικευμένη αντιμετώπιση από πλευράς των κρατικών αρχών του βρίσκεται ακριβώς στον πυρήνα της καταγγελίας προσφεύγοντος, ο εν λόγω προσφεύγων δύναται απλώς να προσκομίσει αρχή αποδείξεως υπέρ της εκ μέρους του εκδοχής περί των πραγματικών περιστατικών. Προς τούτο αρκεί ο προσφεύγων να προσκομίσει λεπτομερή, εξειδικευμένη και συγκλίνουσα αφήγηση των επίμαχων συμβάντων (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις του ΕΔΔΑ της 13ης Φεβρουαρίου 2020, N.D. και N.T.

κατά Ισπανίας, CE:ECHR:2020:0213JUD000867515, § 85, της 18ης Νοεμβρίου 2021, M.H κ.λπ. κατά Κροατίας, CE:ECHR:2025:1118JUD001567018, § 268, και της 7ης Ιανουαρίου 2025, A.R.E κατά Ελλάδας, CE:ECHR:2025:0107JUD001578321, § 214).

110 Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 39 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον έκρινε ότι έπρεπε να εκτιμηθεί αν ο ενάγων είχε προσκομίσει πειστικά αποδεικτικά στοιχεία για την παρουσία και τη συμμετοχή του στο προβαλλόμενο συμβάν της 28ης και 29ης Απριλίου 2020, αντί να εξετάσει αν ο ενάγων είχε προσκομίσει αρχή αποδείξεως όσον αφορά την εν λόγω παρουσία και συμμετοχή.

111 Η ως άνω πλάνη περί το δίκαιο θίγει κατ' ανάγκην τις εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτιμήσεις, στις σκέψεις 40 έως 57 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, επί των προσκομισθέντων από τον νυν αναιρεσείοντα αποδεικτικών στοιχείων, δεδομένου ότι η εν λόγω εκτίμηση διενεργήθηκε με γνώμονα ιδιαιτέρως υψηλό μέτρο αποδείξεως.

112 Μολονότι η συγκεκριμένη περίπτωση πλάνης περί το δίκαιο αρκεί για να αναιρεθεί η αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη, το Δικαστήριο οφείλει, πάντως, προκειμένου να διασφαλίσει πλήρως την τήρηση των απαιτήσεων που επιβάλλει το άρθρο 47 του Χάρτη, να εκτιμήσει, βάσει των διαπιστώσεων του Γενικού Δικαστηρίου, αν ο αναιρεσείων προσκόμισε αρχή αποδείξεως όσον αφορά την παρουσία και τη συμμετοχή του στο προβαλλόμενο συμβάν της 28ης και 29ης Απριλίου 2020.

– Επί της υπάρξεως αρχής αποδείξεως

113 Στη σκέψη 37 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι ο νυν αναιρεσείων, προκειμένου να αποδείξει την παρουσία του και τη συμμετοχή του στο προβαλλόμενο συμβάν της 28ης και 29ης Απριλίου 2020, στηρίζεται, κατά πρώτον, στη δική του μαρτυρία, κατά δεύτερον, στο άρθρο του *Bellingcat* και, κατά τρίτον, σε τέσσερις φωτογραφίες οι οποίες αποτελούν έγχρωμα στιγμιότυπα οθόνης προερχόμενα από τα βίντεο που περιλαμβάνονται στο προμνημονευθέν άρθρο.

114 Προκειμένου να κριθεί αν τα ως άνω αποδεικτικά στοιχεία που προβάλλει και προσκόμισε ο αναιρεσείων μπορούν να θεωρηθούν επαρκή για την προσκόμιση αρχής αποδείξεως όσον αφορά την παρουσία του και τη συμμετοχή του στο προβαλλόμενο συμβάν της 28ης και 29ης Απριλίου 2020, πρέπει, πρωτίστως, να επισημανθεί, όπως ορθώς υπενθύμισε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 31 και 32 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, ότι αναγκαία συνέπεια της αρχής της ελεύθερης διεξαγωγής των αποδείξεων είναι η αρχή της ελεύθερης εκτιμήσεως των αποδείξεων. Βάσει της δεύτερης ως άνω αρχής, μοναδικό κρίσιμο κριτήριο για την εκτίμηση της αποδεικτικής αξίας των νομοτύπως προσκομιζομένων αποδείξεων είναι η αξιοπιστία τους (απόφαση της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, Infineon Technologies κατά Επιτροπής, C-99/17 P, EU:C:2018:773, σκέψη 65 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

115 Όσον αφορά, κατά πρώτον, τη γραπτή μαρτυρία του αναιρεσείοντος, υπενθυμίζεται ότι, για να εκτιμηθεί η αποδεικτική αξία της, πρέπει να ελεγχθεί η αξιοπιστία της συγκεκριμένης μαρτυρίας και η αληθοφάνεια της περιεχόμενης σε αυτήν πληροφορίας, λαμβανομένων υπόψη, μεταξύ άλλων, των περιστάσεων υπό τις οποίες καταρτίσθηκε και του αποδέκτη της, και να εξετάζεται αν, βάσει του περιεχομένου της, φαίνεται λογική και αξιόπιστη [βλ., κατ' αναλογίαν, διάταξη της 12ης Ιουνίου 2019, OY κατά Επιτροπής, C-816/18 P, EU:C:2019:486, σκέψη 4 (σημείο 6 της γνώμης του γενικού εισαγγελέα P. Pikamäe)].

116 Ειδικότερα, η μαρτυρία προσφεύγοντος ή ενάγοντος δεν πρέπει να απορρίπτεται ως έχουσα μικρή αποδεικτική αξία, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίσθηκαν στο πλαίσιο συγκεκριμένης υποθέσεως.

117 Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 33 και 40 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι, κατά κανόνα, η μαρτυρία του ίδιου του αναιρεσείοντος δεν είχε παρά μικρή αποδεικτική αξία.

118 Όπως προκύπτει από τις διαπιστώσεις που παρατίθενται στις σκέψεις 36 και 37 της ως άνω διατάξεως, ο νυν αναιρεσείων προέβη, με τη μαρτυρία του η οποία επισυνάπτεται ως παράρτημα στο εισαγωγικό δικόγραφο της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου δίκης, σε λεπτομερή και συνεπή περιγραφή του εκ μέρους του διάπλου προς τη νήσο Σάμο, επιβεβαιώνοντας επίσης ότι αυτός πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 2020, και της επιχειρήσεως συνοπτικής επαναπροωθήσεως της οποίας ισχυρίζεται ότι υπήρξε θύμα κατόπιν της αφίξεώς του στη Σάμο.

119 Βάσει, όμως, των ανωτέρω διαπιστώσεων, το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να αποφανθεί ότι η γραπτή μαρτυρία του αναιρεσείοντος ήταν αρκούντως λεπτομερής, συγκεκριμένη και συγκλίνουσα ούτως ώστε να αποτελεί αρχή αποδείξεως περί του ότι ο αναιρεσείων υπήρξε πράγματι θύμα επιχειρήσεως συνοπτικής επαναπροωθήσεως από τη Σάμο, τον Απρίλιο του 2020.

120 Η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτίμηση, στη σκέψη 41 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, κατά την οποία η εν λόγω μαρτυρία περιλαμβάνει πλείονες δηλώσεις που δεν είναι αρκούντως συγκεκριμένες όσον αφορά τα ουσιώδη πραγματικά στοιχεία, δεν καθιστά δυνατό να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η συγκεκριμένη μαρτυρία δεν αποτελεί τέτοια αρχή αποδείξεως.

121 Συναφώς, από τη σκέψη 41 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως προκύπτει ότι, προκειμένου να στηρίξει τη συγκεκριμένη εκτίμηση, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, αφενός, ότι ο νυν αναιρεσείων, απαντώντας στην ερώτηση αν θυμόταν την ημερομηνία κατά την οποία άρχισε το ταξίδι του προς την Ευρώπη, είχε απαντήσει ότι δεν θυμόταν πράγματι την ημερομηνία αυτή, πλην όμως νόμιζε ότι τούτο συνέβη τον Απρίλιο, και ότι, αφετέρου, είχε δηλώσει ότι αποτελούσε μέλος ομάδας 22 ατόμων κατά το προβαλλόμενο συμβάν της 28ης και 29ης Απριλίου 2020, ωστόσο δεν είχε προσδιορίσει κανένα από τα λοιπά άτομα στη μαρτυρία του και δεν είχε προσκομίσει καμία μαρτυρία προερχόμενη από τα εν λόγω άτομα.

122 Απλώς και μόνον, όμως, το γεγονός ότι πρόσωπο, το οποίο ισχυρίζεται ότι υπήρξε θύμα επιχειρήσεως συνοπτικής επαναπροωθήσεως, δεν θυμάται την ακριβή ημερομηνία κατά την οποία άρχισε το ταξίδι του προς την Ευρώπη και δεν είναι σε θέση να αναγνωρίσει με ακρίβεια τα λοιπά θύματα της επιχειρήσεως αυτής προδήλως δεν αρκεί για να απορριφθεί η αποδεικτική αξία της μαρτυρίας του ως άνω προσώπου προκειμένου να κριθεί αν αυτή αποτελεί αρχή αποδείξεως.

123 Πράγματι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 109 και 115 της παρούσας αποφάσεως, η εν λόγω αποδεικτική αξία εξαρτάται αποκλειστικώς από τον λεπτομερή, συγκεκριμένο και συγκλίνοντα χαρακτήρα της αφηγήσεως που παρατίθεται εκ νέου στη μαρτυρία και από την αξιοπιστία της περιεχόμενης σε αυτήν πληροφορίας.

124 Όσον αφορά, κατά δεύτερον, το άρθρο του *Bellingcat*, επισημαίνεται ότι το άρθρο εξιστορεί, όπως προκύπτει από τις διαπιστώσεις που παρατίθενται στις σκέψεις 50 και 53 έως 55 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, την άφιξη διά θαλάσσης, στις 28 Απριλίου 2020, ομάδας ατόμων στη νήσο Σάμο, τη συνοπτική επαναπροώθησή τους από τις ελληνικές αρχές με αυτοσχέδιο

σκάφος χωρίς μέσο πρόωσης και το γεγονός ότι την επομένη τα περισυνέλεξε στην ανοιχτή θάλασσα η τουρκική ακτοφυλακή. Ως εκ τούτου, το περιεχόμενο του συγκεκριμένου άρθρου συγκλίνει με τη μαρτυρία του αναιρεσείοντος.

125 Η διαπίστωση αυτή δεν αναιρείται από τις εκτιμήσεις του Γενικού Δικαστηρίου οι οποίες παρατίθενται στη σκέψη 55 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως και κατά τις οποίες, κατ' ουσίαν, αφενός, τα στοιχεία που μνημονεύονται εκ νέου στο άρθρο ως προς την ημερομηνία και τον τόπο των εξιστορούμενων σε αυτό πραγματικών περιστατικών δεν είναι αρκούντως ακριβή και, αφετέρου, δεν κατέστη δυνατό να ελεγχθούν οι πηγές στις οποίες στηρίζονται οι διαπιστώσεις των συντακτών του εν λόγω άρθρου. Πράγματι, μολονότι οι ως άνω εκτιμήσεις καταδεικνύουν ενδεχομένως ότι το άρθρο του *Bellingcat* δεν μπορεί να θεωρηθεί πειστικό αποδεικτικό στοιχείο για το προβαλλόμενο συμβάν της 28ης και 29ης Απριλίου 2020, δεν μπορούν να καταστήσουν το επίμαχο άρθρο άνευ αποδεικτικής αξίας και, ως εκ τούτου, να αποκλείσουν το ενδεχόμενο να θεωρηθεί ότι το άρθρο αυτό επιρρωννύει την αρχή αποδείξεως την οποία αποτελεί η μαρτυρία του αναιρεσείοντος.

126 Όσον αφορά, κατά τρίτον, τις τέσσερις φωτογραφίες που προέρχονται από το άρθρο του *Bellingcat*, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 48 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, ότι ο αναιρεσείων δεν μπορεί να ταυτοποιηθεί σε αυτές ευχερώς ούτε να αναγνωρισθεί με σαφή τρόπο και ότι, ως εκ τούτου, οι εν λόγω φωτογραφίες δεν είναι ικανές να καταδείξουν ότι το εικονιζόμενο σε αυτές πρόσωπο είναι το ίδιο με εκείνο της φωτογραφίας στο διαβατήριο του αναιρεσείοντος. Ακόμη, όμως, κι αν υποτεθεί ότι τούτο ισχύει εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι οι εν λόγω εκτιμήσεις του Γενικού Δικαστηρίου δεν αναιρούν το ότι η μαρτυρία του αναιρεσείοντος, στην οποία εκτίθεται κατά τρόπο λεπτομερή, συγκεκριμένο και συγκλίνοντα επιχείρηση συνοπτικής επαναπροωθήσεως της οποίας ισχυρίζεται ότι υπήρξε θύμα ο αναιρεσείων τον Απρίλιο του 2020, όταν αφίχθη στη νήσο Σάμο, και η οποία επιρρωννύεται από το άρθρο του *Bellingcat*, αποτελεί αρχή αποδείξεως, κατά τη σκέψη 106 της παρούσας αποφάσεως.

127 Επιπλέον, η προσκομισθείσα από τον αναιρεσείοντα αρχή αποδείξεως όσον αφορά την παρουσία και τη συμμετοχή του στο προβαλλόμενο συμβάν της 28ης και 29ης Απριλίου 2020 δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση από τα επιχειρήματα του Frontex, τα οποία παρατίθενται εκ νέου στη σκέψη 38 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως και κατά τα οποία δεν του γνωστοποιήθηκε κανένα συμβάν και δεν έλαβε καμία πληροφορία σχετικά με το εν λόγω προβαλλόμενο συμβάν. Πράγματι, λαμβανομένων υπόψη της υποχρεώσεως που υπέχει να διασφαλίζει τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των σχετικών στοιχείων που έπρεπε να έχει στη διάθεσή του, ιδίως στο πλαίσιο της ταχείας επεμβάσεως στα σύνορα στην περιοχή του Αιγαίου Πελάγους και της κοινής επιχειρήσεως «Ποσειδών», ο εν λόγω οργανισμός δεν μπορεί να προβάλλει, άνευ άλλης διευκρινίσεως, εκ μέρους του άγνοια όσον αφορά το ως άνω προβαλλόμενο συμβάν.

128 Συνεπώς, λαμβανομένου υπόψη ότι ο αναιρεσείων δεν όφειλε να προσκομίσει πειστικά αποδεικτικά στοιχεία, αλλά αρχή αποδείξεως όσον αφορά την παρουσία και τη συμμετοχή του στο προβαλλόμενο συμβάν της 28ης και 29ης Απριλίου 2020, διαπιστώνεται ότι τα στοιχεία που επικαλέσθηκε και προσκόμισε ο αναιρεσείων, καθόσον αποτελούν δέσμη συγκλινόντων αποδεικτικών στοιχείων, ήταν επαρκή για την προσκόμιση τέτοιας αρχής αποδείξεως.

– Επί της υποχρεώσεως του Γενικού Δικαστηρίου να συνεχίσει τη διαδικασία και να διερευνήσει την υπόθεση

129 Από τις διαπιστώσεις που παρατίθενται στις σκέψεις 110 και 128 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, στις σκέψεις 13, 14, 61 και 62 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, κρίνοντας, καθόσον ο αναιρεσείων δεν απέδειξε το υποστατό της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη, ότι η πρωτοδίκως ασκηθείσα αγωγή του έπρεπε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 126 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμη, χωρίς να απαιτείται συνέχιση της διαδικασίας.

130 Αφενός, ανεξαρτήτως της αποδεικτικής αξίας των προσκομισθέντων από τον αναιρεσείοντα αποδεικτικών στοιχείων, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι η εκ μέρους του αναιρεσείοντος έλλειψη αποδείξεως του υποστατού της ζημίας δικαιολογούσε την απόρριψη της αγωγής λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης ως προδήλως αβάσιμης, κατ' εφαρμογήν του ως άνω άρθρου 126.

131 Αφετέρου, λαμβανομένων υπόψη, πρώτον, των ιδιαιτεροτήτων της ένδικης διαφοράς, οι οποίες μνημονεύθηκαν στις σκέψεις 88 έως 103 της παρούσας αποφάσεως, και, δεύτερον, της εκ μέρους του αναιρεσείοντος προσκομίσεως αρχής αποδείξεως όσον αφορά τη συνοπτική επαναπροώθηση της οποίας ισχυρίζεται ότι υπήρξε θύμα διά της προσκομίσεως γραπτής μαρτυρίας και του άρθρου του *Bellingcat*, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον δεν συνέχισε τη διαδικασία προκειμένου να διερευνήσει την εκκρεμούσα ενώπιόν του υπόθεση και να αποφανθεί εν συνεχεία επ' αυτής.

132 Σε περίπτωση κατά την οποία προσφεύγων ή ενάγων προσκομίζει αρχή αποδείξεως για το ότι υπήρξε θύμα συνοπτικής επαναπροωθήσεως και προσάπτει στον Frontex ότι συμμετείχε στη συγκεκριμένη συνοπτική επαναπροώθηση, το Γενικό Δικαστήριο οφείλει να συνεχίσει τη διαδικασία και να διερευνήσει την υπόθεση της οποίας έχει επιληφθεί προκειμένου να εκτιμήσει, βάσει του συνόλου των στοιχείων που έχει στη διάθεσή του, την αληθοφάνεια του συγκεκριμένου περιστατικού. Εάν το Γενικό Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η εν λόγω αρχή αποδείξεως δεν αναιρείται κατά την ακρόαση του προσφεύγοντος ή ενάγοντος ή δεν κλονίζεται από αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισαν και επιχειρήματα που προέβαλαν οι λοιποί διάδικοι στην υπόθεση με τα δικόγραφά τους ή, ακόμη, από ενδεχομένως άλλα αποδεικτικά στοιχεία που συνελέγησαν στο πλαίσιο της εκ μέρους του διερευνήσεως της υποθέσεως, τεκμαίρεται ότι το εν λόγω περιστατικό έχει αποδειχθεί.

133 Ειδικότερα, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που έπρεπε να έχει στη διάθεσή του ο Frontex για να εκπληρώσει τα καθήκοντά του και να ασκήσει τις αρμοδιότητές του, καθώς και της υποχρεώσεως που υπέχει να διασφαλίζει τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά την ταχεία επέμβαση στα σύνορα στην περιοχή του Αιγαίου Πελάγους και την κοινή επιχείρηση «Ποσειδών», το Γενικό Δικαστήριο υποχρεούνταν, εν προκειμένω, να διατάξει μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας ή μέτρα διεξαγωγής αποδείξεων προκειμένω να λάβει από τον συγκεκριμένο οργανισμό όλα τα κρίσιμα στοιχεία που εκείνος είχε στη διάθεσή του ούτως ώστε να διευκρινισθούν οι περιστάσεις του προβαλλόμενου συμβάντος της 28ης και 29ης Απριλίου 2020. Η συγκεκριμένη διερεύνηση ήταν επιβεβλημένη ώστε, λαμβανομένης υπόψη της προσαρμογής του βάρους αποδείξεως η οποία γίνεται δεκτή υπέρ του νυν αναιρεσείοντος βάσει των εκτιμήσεων που παρατέθηκαν στη σκέψη 106 της παρούσας αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο να έχει πράγματι τη δυνατότητα να διαφωτισθεί επαρκώς για να εκτιμήσει το βάσιμο της αγωγής που άσκησε πρωτοδίκως ο αναιρεσείων και να διασφαλίσει την αποτελεσματική δικαστική προστασία των δικαιωμάτων του δευτέρου.

134 Επισημαίνεται συναφώς ότι, κατά την ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασία, ο αναιρεσείων υπέβαλε πλείονες αιτήσεις προκειμένου να διαταχθούν τέτοια μέτρα.

135 Πρώτον, στις 10 Μαρτίου 2022, ο αναιρεσείων ζήτησε από το Γενικό Δικαστήριο, στο πλαίσιο μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας ή διεξαγωγής αποδείξεων, να καλέσει τον Frontex προκειμένου να του παράσχει πρόσβαση στα ακόλουθα έγγραφα.

136 Κατ' αρχάς, ζήτησε να του παρασχεθεί πρόσβαση στα κύρια μέρη του επιχειρησιακού σχεδίου, σε όλα τα παραρτήματά του, καθώς και στο σχετικό με το επιχειρησιακό σχέδιο εγχειρίδιο, όσον αφορά την ταχεία επέμβαση στα σύνορα στην περιοχή του Αιγαίου Πελάγους το 2020.

137 Εν συνεχεία, ζήτησε να του κοινοποιηθεί το σύνολο της αλληλογραφίας, περιλαμβανομένων, ενδεικτικώς, των επιστολών, των ηλεκτρονικών επιστολών και όλων των σχετικών συνημμένων, τα έγγραφα, περιλαμβανομένων, ενδεικτικώς, των αξιολογήσεων, περιγραφών, ενημερώσεων, σημειωμάτων, εκθέσεων και αναλύσεων, και η αλληλογραφία μεταξύ του πρωτοδίκως εναγομένου και των ελληνικών αρχών ενόψει της ταχείας επεμβάσεως στα σύνορα στην περιοχή του Αιγαίου Πελάγους κατά τη διάρκεια του έτους 2020, περιλαμβανομένων όλων των εγγράφων τα οποία αντηλλάγησαν και περιέχουν περιγραφή της καταστάσεως και των στόχων της επίμαχης επιχειρήσεως, κατά την έννοια του άρθρου 39 του κανονισμού 2019/1896.

138 Τέλος, ζήτησε να προσκομισθεί το σύνολο της αλληλογραφίας, περιλαμβανομένων, ενδεικτικώς, των ηλεκτρονικών επιστολών, μηνυμάτων, σημειωμάτων και επιστολών, καθώς και όλων των σχετικών συνημμένων, μεταξύ, αφενός, του εκτελεστικού διευθυντή του Frontex και, αφετέρου, του ελληνικού Υπουργείου Μετανάστευσης, της Υπηρεσίας θεμελιωδών δικαιωμάτων του Frontex και κάθε άλλου προσώπου, όσον αφορά τις καταγεγραμμένες επιχειρήσεις επαναπροωθήσεως που πραγματοποιήθηκαν στις 18 και 19 Απριλίου 2020, ήτοι δέκα ημέρες πριν από το προβαλλόμενο συμβάν της 28ης και 29ης Απριλίου 2020.

139 Δεύτερον, με την από 10ης Μαρτίου 2022 αίτηση, ο αναιρεσείων ζήτησε επίσης από το Γενικό Δικαστήριο τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως προκειμένου να του παρασχεθεί η δυνατότητα να καταθέσει προφορικώς τη μαρτυρία του σχετικά με την επιχείρηση επαναπροωθήσεως η οποία πραγματοποιήθηκε στο Αιγαίο Πέλαγος και της οποίας ισχυρίζεται ότι υπήρξε θύμα, καθώς και σχετικά με την ηθική βλάβη που υπέστη.

140 Τρίτον, στις 29 Απριλίου 2022 ο αναιρεσείων υπέβαλε στο Γενικό Δικαστήριο αίτηση προκειμένου αυτό, στο πλαίσιο μέτρου οργανώσεως της διαδικασίας, να ζητήσει από τον Frontex να προσκομίσει το πλήρες κείμενο της εκθέσεως της OLAF, περιλαμβανομένων των παραρτημάτων της.

141 Τέταρτον, στις 18 Μαΐου 2022 ο αναιρεσείων ζήτησε από το Γενικό Δικαστήριο, στο πλαίσιο μέτρου οργανώσεως της διαδικασίας, να υποχρεώσει τον Frontex να προσκομίσει τις εκθέσεις JORA σχετικά με συμβάντα που έλαβαν χώρα στις 28 και 29 Απριλίου 2020.

142 Επιπλέον, για καθεμία από τις αιτήσεις του με σκοπό τη λήψη μέτρων οργανώσεων της διαδικασίας ή διεξαγωγής αποδείξεων, ο αναιρεσείων προσκόμισε ένα ελάχιστο σύνολο στοιχείων που συνηγορούν υπέρ της χρησιμότητας των εν λόγω μέτρων για τις ανάγκες της δίκης, σύμφωνα με τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 83 της παρούσας αποφάσεως.

143 Συγκεκριμένα, όσον αφορά την αίτηση περί προσκομίσεως του πλήρους κειμένου της εκθέσεως της OLAF, ο αναιρεσείων υποστήριξε ότι η εν λόγω έκθεση, η οποία δεν είχε ακόμη δημοσιευθεί κατά τον χρόνο ασκήσεως της αγωγής του ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, τεκμηρίωνε μεταξύ άλλων την ύπαρξη επιχειρήσεως επαναπροωθήσεως στο Αιγαίο Πέλαγος η οποία πραγματοποιήθηκε στις 28 και 29 Απριλίου 2020. Επιπλέον, η συγκεκριμένη έκθεση επιβεβαίωνε τους ισχυρισμούς που προέβαλε ο αναιρεσείων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου περί του ότι, αφενός, το διοικητικό συμβούλιο του Frontex είχε ενημερωθεί για τη συμμετοχή μέσων και προσωπικού του εν λόγω οργανισμού σε παράνομες επιχειρήσεις επαναπροωθήσεως και, αφετέρου, οι πληροφορίες και τα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τις παράνομες ενέργειες και παραλείψεις αυτές απεκρύβησαν και παραμορφώθηκαν, εμποδίζοντας, μεταξύ άλλων, τον Frontex να ασκήσει τις αρμοδιότητές του, σύμφωνα με το άρθρο 46, παράγραφοι 4 και 5, του κανονισμού 2019/1896. Επιπλέον, η εν λόγω έκθεση κατεδείκνυε, κατά τον αναιρεσείοντα, ότι η παράλειψη καταρτίσεως και υποβολής εκθέσεως για την επιχείρηση επαναπροωθήσεως της 28ης και 29ης Απριλίου 2020 δεν οφειλόταν σε μη εντοπισμό από άρτια εξοπλισμένο αεροσκάφος επιτηρήσεως του Frontex το οποίο πετούσε πάνω από ζώνη όπου οι αποστάσεις μεταξύ της θάλασσας και της ξηράς είναι πολύ μικρές, αλλά σε οργανωτική νοοτροπία η οποία επικρατεί εντός του Frontex και η οποία επιτάσσει ο οργανισμός να «κλείνει τα μάτια» σε περιπτώσεις προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων των μεταναστών.

144 Προς στήριξη της αιτήσεως προσκομίσεως των εκθέσεων JORA, ο αναιρεσείων ισχυρίσθηκε ότι, κατόπιν έρευνας που διενεργήθηκε από ομάδα ερευνητών δημοσιογράφων και δημοσιεύθηκε στις 28 Απριλίου 2022, κατόρθωσε να συλλέξει αποδεικτικά στοιχεία βάσει των οποίων προέκυπτε ότι τρεις χωριστές επιχειρήσεις πραγματοποιήθηκαν στις 28 και 29 Απριλίου 2020 σε ζώνη την οποία κάλυπταν οι επιχειρήσεις του Frontex και ότι όλες καταχωρίσθηκαν στη βάση δεδομένων της εφαρμογής για τη διαβίβαση πληροφοριών σχετικά με τις κοινές επιχειρήσεις (Joint Operations Reporting Application), η οποία τηρείται στον διακομιστή του Frontex, ως επιχειρήσεις «αποτροπής των αναχωρήσεων».

145 Όσον αφορά τα υποβληθέντα στις 10 Μαρτίου 2022 αιτήματα προσκομίσεως εγγράφων, ο αναιρεσείων θεώρησε, κατ' ουσίαν, ότι ήταν αναγκαία προκειμένου το Γενικό Δικαστήριο να κρίνει αν οι προσαπτόμενες στον Frontex ενέργειες και παραλείψεις ήταν ικανές να στοιχειοθετήσουν εξωσυμβατική ευθύνη του οργανισμού, όπως ισχυριζόταν ο αναιρεσείων στο δικόγραφο της πρωτοδίκως ασκηθείσας αγωγής του.

146 Λαμβανομένων υπόψη των υποβληθεισών από τον αναιρεσείοντα αιτήσεων για τη λήψη μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας και διεξαγωγής αποδείξεως, καθώς και των στοιχείων που προσκόμισε προς επίρρωση της χρησιμότητας αυτών, υπενθυμίζεται ότι, μολονότι απόκειται στο Γενικό Δικαστήριο, βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 1, του άρθρου 92, παράγραφος 1, και του άρθρου 106 του Κανονισμού του Διαδικασίας, να αποφανθεί επί της χρησιμότητας τέτοιων μέτρων για την επίλυση της αχθείσας ενώπιόν του διαφοράς, απόκειται πάντως στο Δικαστήριο να ελέγξει αν το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο απορρίπτοντας τις ως άνω αιτήσεις (πρβλ. απόφαση της 28ης Ιουλίου 2011, Diputación Foral de Vizcaya κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-474/09 P έως C-476/09 P, EU:C:2011:522, σκέψη 93 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

147 Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 80 και 84 της παρούσας αποφάσεως, στο Δικαστήριο απόκειται, στην περίπτωση αιτήσεως αναιρέσεως που βάλλει κατά της εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εφαρμογής των κανόνων περί βάρους αποδείξεως και διεξαγωγής αποδείξεων, να ελέγξει αν το Γενικό Δικαστήριο άσκησε την εν λόγω εξουσία τηρώντας πλήρως τις απαιτήσεις που επιβάλλονται βάσει του άρθρου 47 του Χάρτη.

148 Πρέπει, όμως, να γίνει δεκτό ότι ο αναιρεσείων, καθόσον προσκόμισε αρχή αποδείξεως σχετικά με το ότι εθίγη από επιχείρηση συνοπτικής επαναπροωθήσεως και ελλείψει οικειοθελούς συνεργασίας εκ μέρους του Frontex, αναδεικνύει εξαιρετικές περιπτώσεις τις οποίες αφορά η νομολογία που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 81 και 82 της παρούσας αποφάσεως και οι οποίες δικαιολογούν παρέμβαση του Γενικού Δικαστηρίου, διά της λήψεως μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας ή διεξαγωγής αποδείξεων, όπως πρότεινε ο αναιρεσείων, όσον αφορά την αναζήτηση των αποδεικτικών στοιχείων που φέρεται ότι βρίσκονται στην κατοχή του Frontex και σχετίζονται με τη συγκεκριμένη συνοπτική επαναπροώθηση.

149 Συναφώς, πρέπει ιδίως να επισημανθεί ότι στην έκθεση της OLAF η οποία δημοσιοποιήθηκε εν μέρει από διάφορα μέσα ενημερώσεως και επισυνάφθηκε στην αίτηση αναιρέσεως μνημονεύονται ρητώς, στο σημείο 2.2.1, c), οι επιχειρήσεις συλλογικής απελάσεως οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στις 28 και 29 Απριλίου 2020 και των οποίων ισχυρίζεται ότι υπήρξε θύμα ο αναιρεσείων, αναφέρεται δε ότι δύο μονάδες του Frontex (η risk analysis unit ή «RAU» και η vulnerability assessment unit ή «VAU») επιβεβαίωσαν την αξιοπιστία ορισμένων εκθέσεων «open source», μεταξύ των οποίων καταλέγεται και το άρθρο του *Bellingcat*, σχετικά ακριβώς με τα εν λόγω περιστατικά.

150 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε, χωρίς να υποπέσει σε πλάνη περί το δίκαιο, να απορρίψει τις αιτήσεις μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας ή διεξαγωγής αποδείξεων που υπέβαλε ο αναιρεσείων βάσει του σκεπτικού που παρατέθηκε στη σκέψη 60 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, συγκεκριμένα δε ότι ουδόλως υποχρεούνταν να διατάξει συμπληρωματικό μέτρο διεξαγωγής αποδείξεων για τα επίμαχα περιστατικά, ακόμη και αν αποφαινόταν, κατά το πέρας της εξετάσεως της δικογραφίας, ότι κανένα από τα στοιχεία της δεν προκύπτει ότι είναι πειστικό.

151 Επίσης, όσον αφορά την αίτηση του αναιρεσείοντος για τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως προκειμένου να του παρασχεθεί η δυνατότητα να καταθέσει προφορικώς τη μαρτυρία του ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, στη σκέψη 58 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, απορρίπτοντας την εν λόγω αίτηση με το σκεπτικό ότι, λαμβανομένου υπόψη του συμπεράσματος ότι τα προσκομισθέντα από τον αναιρεσείοντα αποδεικτικά στοιχεία προδήλως δεν ήταν ικανά να καταδείξουν τα πραγματικά περιστατικά στα οποία οφειλόταν η προβαλλόμενη ζημία και ότι, κατά κανόνα, η μαρτυρία προσφεύγοντος ή ενάγοντος έχει μόνον μικρή αξία, η ακρόαση του ενάγοντος δεν θα καθιστούσε δυνατή την εκπλήρωση του βάρους αποδείξεως που φέρει σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά στα οποία οφειλόταν η προβαλλόμενη ζημία, κατά μείζονα λόγο αν ληφθεί υπόψη ότι είχε ήδη προσκομίσει τη γραπτή μαρτυρία του.

152 Πράγματι, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 116 και 117 της παρούσας αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορεί να κρίνει, εκ των προτέρων, ότι η μαρτυρία του ίδιου του προσφεύγοντος ή ενάγοντος έχει μόνο μικρή αποδεικτική αξία. Επίσης, για τους λόγους που εκτέθηκαν στις σκέψεις 113 έως 128 της παρούσας αποφάσεως, η γραπτή μαρτυρία του αναιρεσείοντος, υπέρ της οποίας συνηγορούσε το άρθρο του *Bellingcat*, αποτελώντας, ως εκ τούτου, δέσμη συγκλινόντων αποδεικτικών στοιχείων, συνιστά αρχή αποδείξεως για το ότι τον αφορούσε το προβαλλόμενο συμβάν της 28ης και 29ης Απριλίου 2020, οπότε η ακρόασή του μπορούσε να παράσχει στο Γενικό Δικαστήριο τη δυνατότητα να λάβει διευκρινίσεις ως προς τα περιστατικά που προβάλλονται με τη γραπτή μαρτυρία του αναιρεσείοντος και να εκτιμήσει με πληρότητα την αξιοπιστία της συγκεκριμένης μαρτυρίας.

153 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων πρέπει να γίνει δεκτός ο μόνος λόγος αναιρέσεως και, ως εκ τούτου, να αναιρεθεί η αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη.

Επί της αναπομπής της υποθέσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου

154 Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε περίπτωση αναίρεσης της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση.

155 Τούτο δεν συμβαίνει εν προκειμένω. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν διερεύνησε προσηκόντως τη διαφορά προκειμένου να διαπιστώσει αν πληρούνται οι προϋποθέσεις της εξωσυμβατικής ευθύνης του Frontex, η διαφορά δεν είναι ώριμη προς εκδίκαση. Ως εκ τούτου, η υπόθεση πρέπει να αναπεμφθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί της αγωγής του αναιρεσείοντος.

Επί των δικαστικών εξόδων

156 Δεδομένου ότι η υπόθεση αναπέμπεται ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, το Δικαστήριο επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφασίζει:

1) Αναιρεί τη διάταξη του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 13ης Δεκεμβρίου 2023, Hamoudi κατά Frontex (T-136/22, EU:T:2023:821).

2) Αναπέμπει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

3) Επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)